

Miljøministeriet

Naturstyrelsen

Indhold

1.	Påtegning af det samlede regnskab	3
2.	Beretning	4
2.1	Præsentation af virksomheden	4
2.2	Ledelsesberetning	6
2.3	Kerneopgaver og ressourcer	9
2.4	Målrapporing	10
2.5	Forventninger til det kommende år	14
3.	Regnskab	15
3.1	Anvendt regnskabspraksis	15
3.2	Resultatopgørelse	17
3.3	Balancen	19
3.4	Egenkapitalforklaring	20
3.5	Likviditet og låneramme	21
3.6	Opfølgning på lønsumsloft	22
3.7	Bevillingsregnskabet	23
4.	Bilag	24
4.1	Noter til resultatopgørelse og balance	24
4.2	Indtægtsdækket virksomhed	29
4.3	Gebyrfinansieret virksomhed	30
4.4	Tilskudsfinansieret aktiviteter	31
4.5	Forelagte investeringer	32
4.6	IT-omkostninger	33
4.6.1	Supplerende bilag	34
4.6.2	Skema 1: Nationalpark Thy	34
4.6.3	Skema 2: Nationalpark Mols Bjerge	38
4.6.4	Skema 3: Nationalpark Vadehavet	41
4.6.5	Skema 4: Nationalpark Skjoldungernes Land	46
4.6.6	Skema 5: Nationalpark Kongernes Nordsjælland	51

1. Påtegning af det samlede regnskab

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som Naturstyrelsen, CVR nr. 33157274 er ansvarlig for:

- § 23.31.01. Naturstyrelsen
- § 23.31.02. Salg af ejendomme
- § 23.31.03. Testcenter Østerild
- § 23.31.04. Arealforvaltning mv.
- § 23.31.06. Tilskud til oprensning
- § 23.31.07. Tilskud til natur og klimatilpasning mv.
- § 23.31.08. Puljer til diger og kystbeskyttelse mv.
- § 23.31.09. Kystbeskyttelse, havne mv.
- § 23.31.20. Nationalparker
- § 23.31.25. Øvrige tilskud

herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2022.

Påtegning

Det tilkendegives hermed:

1. at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at måloppstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten

København, den 30 / 03 2023

Christian Vindahl Vind
Konstitueret departementschef
Miljøministeriet

Randbøl, den 29/3 2023

Peter Ilsø
Direktør
Naturstyrelsen

2. Beretning

2.1 Præsentation af virksomheden

Naturstyrelsen er en styrelse under Miljøministeriet.

Styrelsen tæller ca. 680 årsværk, hvoraf ca. 155 årsværk er tilknyttet hovedkontoret i Randbøl, og 95 årsværk er tilknyttet Kystdirektoratet i Lemvig. De øvrige medarbejdere inden for arealforvaltningen er placeret på 16 lokale enheder rundt om i landet.

Naturstyrelsens formål på finansloven er centreret omkring fem hovedområder:

1. Naturforvaltning
2. Friluftsliv
3. Skov
4. Ejendoms- og anden forvaltning
5. Kyster og havne

Naturstyrelsen arbejder for, at natur og mennesker trives

Naturstyrelsen løser opgaver vedrørende arealforvaltning af de statslige skove og naturområder, friluftslivsprojekter, klima-lavbundsprojekter samt beskyttelse af kysterne og varetagelse af statens forpligtelser i havne på den jyske vestkyst mv., herunder oprensning af indsejlinger, bassiner og sejlløb. Naturstyrelsens primære opgaver under hovedområderne er:

Naturforvaltning: Naturstyrelsens naturarealer rummer en høj andel af de vigtigste naturværdier, og styrelsens forvaltning af statens naturarealer har derfor en stor betydning for den nationale indsats for biodiversiteten. Forvaltningen af skov- og naturarealerne har som mål at øge naturkvaliteten af naturtyper og antallet af gode levesteder for planter og dyr. Det sker bl.a. ved udlægning af urørt skov og etablering af nationalparker samt ved målrettet naturpleje og naturgenopretning. Den samlede arealforvaltning søger at sikre en balance mellem beskyttelse og benyttelse af den statsejede natur. Derudover gennemfører Naturstyrelsen, som en del af klimaindsatsen, udtagning af privatejede lavbundsjord fra landbrugsdrift, og sætter dem under vand med henblik på at nedbringe udledningen af drivhusgasser.

Friluftsliv: Naturstyrelsen har ansvaret for den nationale friluftspolitik og understøtter borgernes muligheder for friluftsliv på såvel statslige arealer som private arealer blandt andet gennem partnerskaber. Det sker blandt andet ved etablering af friluftsfaciliteter, mulighed for jagt, naturformidling og aktiviteter der medvirker til at fremme turisme og lokal vækst.

Skov: Naturstyrelsen bidrager til mere urørt skov i Danmark. Således er der nu udpeget ca. 62.300 ha urørt skov på Naturstyrelsens arealer. De resterende skovarealer forvaltes efter principper for naturnær skovdrift, hvor der foretages en bæredygtig produktion af træ og flis under varetagelse af flersidige hensyn til blandt andet natur, friluftliv, kulturhistorie, miljø- og grundvandsbeskyttelse samt udviklings- og forsøgsvirksomhed. Indtægten fra den naturnære skovdrift bidrager til at understøtte Naturstyrelsens hovedformål.

Hvert år rejser Naturstyrelsen ny statsskov, hvor landbrugsjord opkøbes og omlægges til natur og skov. De nye skove etableres bynært og anlægges blandt andet i områder, hvor skovene beskytter grundvandsressourcer og skaber mere natur, hvilket forbedrer borgernes adgang til rekreative naturarealer. Desuden binder skovene CO₂ og reducerer udledning af kvælstof.

Ejendoms- og anden forvaltning: Naturstyrelsens forvaltning af ministeriets arealer omfatter ca. 210.000 ha og ca. 2.100 bygninger fordelt over hele landet. Ejendomsforvaltningen består ud over driften af bygninger, tekniske anlæg og vejvedligehold også af udleje af arealer og bygninger til forskellige formål eksempelvis kolonihaver. Endelig udføres myndighedsopgaver, herunder jagt- og vildtforvaltning for Miljøstyrelsen, samt bogføring og tilsyn med nationalparkerne.

Kyster og havne: Naturstyrelsen v/Kystdirektoratet arbejder med at beskytte kysterne mod oversvømmelser og erosion fra havet. Kystdirektoratet varetager som del heraf den statslige kystbeskyttelsesindsats, og er myndighed for implementeringen af oversvømmelsesdirektivet. Kystdirektoratet varetager desuden de statslige forpligtelser i de tidligere statshavne mv. Herunder foretages oprensninger i visse indsejlinger og bassiner samt i visse sejlløb. Kystdirektoratet indgår i stormflodsberedskaberne på Vestkysten, og er myndighed på dele af kystbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven.

2.2 Ledelsesberetning

Naturstyrelsens direktion finder årets faglige og organisatoriske resultater tilfredsstillende. I 2022 indledte styrelsen udmøntningen af en ny vision for den statslige natur med afledte effekter for den konkrete forvaltning af arealerne samt for organisationen i forhold til faglig kompetenceopbygning etc.

Derudover er store opgaver som udtagning af lavbundslande og arbejdet med klimatilpasning langs de danske kyster blevet løst, samtidig med at Naturstyrelsens øvrige driftsopgaver er håndteret tilfredsstillende.

Udvalgte faglige resultater

Udlægning af urørt skov og etablering af naturnationalparker, i henhold til tidligere politiske aftaler, udgjorde i 2022 et væsentligt indsatsområde for Naturstyrelsen. Styrelsen har bl.a. bidraget til det faglige grundlag bag udpegningen af de næste 10 naturnationalparker ud af 15 på ministeriets arealer, og har udarbejdet forvaltningsplaner etc. for de øvrige 5. Der er tale om processer bl.a. i relation til borgerinddragelse, myndighedsarbejde mv, der kræver et stort arbejde både centralt og decentralt i styrelsen. De politiske aftaler omhandler desuden udpegnings af mere urørt skov, så der samlet opnås op til 75.000 ha urørt skov i Danmark. Som en del heraf blev der i 2022 endeligt udpeget yderligere 39.000 ha på statens arealer.

Klimaforandringernes påvirkning af de danske kystområder stod i 2022 højt på Naturstyrelsens dagsorden, og anden planperiode for EU's oversvømmelsesdirektiv blev endelig afsluttet og afleveret til EU-Kommissionen. Kystdirektoratet bistod Miljøministeriets departement med udarbejdelse af forslag til en national klimatilpasningsplan. Herunder bidrog Kystdirektoratet til en fælles løsning på tværs af ministerier og til beslutningsgrundlag for et udvidet og fremadrettet varslingsystem for oversvømmelse.

Frem mod 2030 skal Naturstyrelsen udtage 18.500 ha lavbundslande, som er medvirkende til at opnå regeringens mål om klimaneutralitet. Der er i 2022 igangsat forundersøgelser på ca. 5.200 ha og detailprojektering af fem klima-lavbundsprojekter.

Organisatoriske resultater

For at understøtte udmøntningen af den nye vision for Naturstyrelsens arealforvaltning blev der i 2022 etableret et forandringssekretariat, og der er afholdt interne workshops, webinarer samt planlagt og gennemført kort- og langsigtede kompetenceudvikling samt set på tværgående videndeling inden for en lang række opgaver i styrelsen via bl.a. faglige netværk.

Der stilles stadig større krav til sagsbehandlingen i forbindelse med løsning af Naturstyrelsens og Kystdirektoratets opgaver, hvilket bl.a. er kommet til udtryk i, at der er sket en medarbejderopnormering på en række områder. Derfor blev der i 2022 indgået kontrakt med en entreprenør om udvidelse af hovedkontoret i Randbøl. Byggeriet forventes afsluttet primo 2024.

Økonomiske resultater

Naturstyrelsen har i 2022 samlet brugt 35,6 mio. kr. mindre på statsvirksomheden end den afsatte bevilling. Af det samlede mindreforbrug stammer 14,8 mio. kr. fra arealdriften og 26,0 mio. kr. fra oprensning, mens der er et merforbrug vedrørende kystdelen på 5,2 mio. kr.

Tabel 1

Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

Hovedtal			
(mio. kr.)	2021	2022	2023 (Grundbudget)
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	-737,0	-843,2	-973,9
Ordinære driftsomkostninger	837,8	872,1	1.018,3
Resultat af ordinær drift	100,8	28,9	44,4
Resultat før finansielle poster	-40,2	-76,4	-39,0
Åres resultat	3,9	-35,6	0,0
Balance			
Anlægsaktiver i alt	909,1	885,6	
Omsætningsaktiver	302,9	254,9	
Egenkapital	-73,6	-149,4	
Langfristet gæld	-918,8	-888,9	
Kortfristet gæld	-181,6	-167,5	
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	64,7	63,1	
Bevillingsandel	26,2	36,0	
Udvalgte KPI'er			
Afskrivningsrate	39,4	41,5	
Andre driftsindtægter ift. ordinære driftsindtægter	26,7	13,5	
Salg af varer og tjenesteydelser pr. årsværk	0,6	0,7	
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	679,5	683,8	
Årsværkspris	0,5	0,6	

Kilde: Tabellen er udarbejdet med SKS som kilde, idet der dog er foretaget reklassifikation på 29,3 mio. kr. mellem omsætningsaktiver og kortfristet gæld, jf. vejledning til årsrapport 2022. Det foreløbige grundbudget vil kunne afvige fra det endelige grundbudget, da der ved udarbejdelsen ikke er vedtaget en finanslov for 2023.

Anm.: Der er i 2022 foretaget en kontoændring på 40,2 mio. kr. vedrørende indtægter til klima-lavbundsprojekter fra EU's genopretningsfacilitet. Der er således foretaget en kontoændring fra hovedkonto § 23.31.04. til § 23.31.01.

Anlægsaktiver i alt i tabellen er immaterielle og materielle aktiver. Omsætningsaktiver er ekskl. likvider. Det opgjorte antal årsværk er inklusiv nationalparkerne.

Behandling af aktstykke om indskud af 17 ejendomme i Statens Ejendomssalg A/S er udskudt fra 2022 til 2023 som følge af folketingsvalget. Naturstyrelsen modtager et nettoprovenu på 7,8 mio. kr. hvis aktstykket tiltrædes. Årets resultat i 2022 ville således have været forbedret med 7,8 mio. kr., hvis aktstykket var blevet vedtaget i 2022. som forudsat.

Tabel 2

Virksomhedens hovedkonti

	(mio. kr.)	Bevilling (FL + TB)	Regnskab	Overført overskud/Videreført bevilling ultimo
Drift				
I alt	Udgifter	934,2	921,5	119,5
	Indtægter	-630,7	-653,6	
23.31.01. Naturstyrelsen	Udgifter	934,2	921,5	119,5
	Indtægter	-630,7	-653,6	
Administrerede ordninger				
I alt	Udgifter	231,1	88,4	219,5
	Indtægter	-2,5	-0,1	
23.31.03. Testcenter Østerild	Udgifter	0,0	0,0	42,0
	Indtægter	0,0	0,0	
23.31.06. Tilskud til oprensning	Udgifter	27,0	26,8	0,0
	Indtægter	0,0	0,0	
23.31.07. Tilskud til natur og klimatilpasning mv.	Udgifter	6,2	4,8	7,2
	Indtægter	-2,5	-0,1	
23.31.08. Puljer til diger og kystbeskyttelse	Udgifter	150,4	4,3	146,8
	Indtægter	0,0	0,0	
23.31.20. Nationalparker	Udgifter	47,5	47,5	23,6
	Indtægter	0,0	0,0	
23.31.25. Øvrige tilskud	Udgifter	0,0	5,0	0,0
	Indtægter	0,0	0,0	
Anlæg				
I alt	Udgifter	567,8	781,5	763,2
	Indtægter	-123,2	-205,9	
23.31.02. Salg af ejendomme	Udgifter	0,1	0,0	31,5
	Indtægter	-13,6	-8,1	
23.31.04. Arealforvaltning mv.	Udgifter	301,7	467,4	618,5
	Indtægter	-68,0	-171,6	
23.31.09. Kystbeskyttelse, havne mv.	Udgifter	266,0	314,1	113,1
	Indtægter	-41,6	-26,2	

Kilde: Tabellen er udarbejdet med SB-systemet og SKS som kilde.

Anm.: Der er i 2022 foretaget en kontoændring på 40,2 mio. kr. vedrørende indtægter fra EU's genopretningsfacilitet. Der er foretaget en kontoændring under klima-lavbundsprojekter fra hovedkonto § 23.31.04. til § 23.31.01.

Behandling af aktstykke om indskud af 17 ejendomme i Statens Ejendomssalg A/S er udskudt fra 2022 til 2023 som følge af Folketingsvalget. Naturstyrelsen modtager et nettoprovenu på 7,8 mio. kr. hvis aktstykket tiltrædes Mindreforbruget i 2022 ville således have været 7,8 mio. kr. højere, hvis aktstykket var blevet gennemført som forudsat.

Årets resultat ville således have været forbedret med 7,8 mio. kr., hvis aktstykket var blevet vedtaget i 2022.

2.3 Kerneopgaver og ressourcer

I 2022 var der et overskud på 35,6 mio. kr. for Naturstyrelsen som vist i tabel 3.

Tabel 3 er opdelt efter de opgaver, som fremgår af finansloven for 2022. Den indtægtsførte "Bevilling (FL+TB)" i Tabel 3 er beregnet som årets resultater (netto) for opgaverne.

De øvrige indtægter og omkostningerne er fordelt svarende til den regnskabsmæssige registrering og tidsregistrering i 2022.

Årets overskud på 35,6 mio. kr. er fordelt svarende til resultatet (netto) for de enkelte opgaver.

Tabel 3
Sammenfatning af økonomi for virksomhedens opgaver

Opgave (Beløb i mio. kr.)	Bevilling (FL+TB)	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets overskud
0. Generel ledelse og administration	-186,3		164,5	-21,8
1. Naturforvaltning	-61,8	-117,8	172,4	-7,3
2. Friluftsliv	-83,4	-52,2	125,8	-9,8
3. Skov	90,6	-242,7	162,8	10,6
4. Ejendoms- og anden forvaltning	-9,7	-229,7	238,2	-1,1
5. Kyster og havne	-52,9	-11,2	57,8	-6,2
I alt	-303,5	-653,6	921,5	-35,6

Anm.: Hvad angår arealdriften (statsvirksomheden på delregnskab 210 og 219) er der udarbejdet særskilte tabelbilag, som viser driftsresultatet fordelt på driftsområder.

2.4 Målrapportering

Ud af Naturstyrelsens i alt 6 mål er 5 fuldt opfyldt. Dermed opnås samlet set en målopfyldelse på 70 pct. ved mål- og resultatplanen for 2022.

Resultatet anses for værende tilfredsstillende set i lyset af, at delmålene omhandlende Natur- og biodiversitetspakken er blevet udskudt grundet eksterne forhold.

Tabel 4
Årets resultatopfyldelse

Mål	Succeskriterium	Opnåede resultater	Grad af målopfyldelse
Mål 1 Natur- og biodiversitetspakken – Urørt skov og naturnationalparker	<p><i>Delmål 1.1: Målet er, at der udpeges ca. 46.000 ha urørt skov på Naturstyrelsens areal inkl. urørt skov i naturnationalparker (jf. Natur- og biodiversitetspakkens mål om op til 75.000 ha urørt skov i Danmark) samt, at forvaltningsplaner for 30 pct. af arealet er sendt i høring inden årets udgang. Målet er opfyldt, når der er udpeget 46.000 ha urørt skov og sendt forvaltningsplaner i høring for 30 pct. af arealet.</i></p> <p><i>Delmål 1.2: Målet er, at Naturstyrelsen har indsendt ansøgninger om etablering af Tranum, Stråsø og Almindingen naturnationalparker. Målet er opfyldt, når ansøgningerne er sendt med udgangen af 2. kvartal 2022.</i></p> <p><i>Delmål 1.3: Målet er, at udarbejde projektbeskrivelser og forvaltningsplaner for op til ti nye naturnationalparker med input fra de to nationale arbejdsgrupper og de lokale projektgrupper og relevant myndighedsbehandling er igangsat. Målet er opfyldt, når Naturstyrelsen har fremlagt udkast til faglige oplæg til projektbeskrivelser, og forvaltningsplaner for op til 6 naturnationalparker er udarbejdet inden årets udgang, samt for fire naturnationalparker har Naturstyrelsen på baggrund af input fra de to nationale arbejdsgrupper og de lokale projektgrupper udarbejdet reviderede projektbeskrivelser og forvaltningsplaner, som er sendt i offentlig høring.</i></p>	<p><i>Delmål 1.1: Ikke opfyldt. Der er udpeget i alt 39.000 ha på Naturstyrelsens arealer med tilhørende miljøvurdering og offentlig høring. Der er leveret forslag til udpegningsplaner af yderligere 7.000 ha, men disse er endnu ikke miljøvurderet eller har været i offentlig høring. Den manglende målopfyldelse skyldes en forsinket miljørapport, samt udpegningsplanens indbyrdes afhængighed til den udskudte proces for udpegningsplaner af ti naturnationalparker, jf. nedenfor.</i></p> <p><i>Delmål 1.2: Ikke opfyldt. Ansøgning om etablerings-tilladelser er ikke indsendt, da bl.a. henset til ændringer i oprindeligt forudsatte processkridt samt forsinkelser opstået i forbindelse med valgudskrivelse mv.</i></p> <p><i>Delmål 1.3: Ikke opfyldt bl.a. pga. senere udpegningsplaner af de næste ti naturnationalparker, jf. endvidere ovenfor under 1.2.</i></p>	Målet er ikke opfyldt. 0 pct.
Mål 2 Nedbringelse af risikoen for oversvømmelser og erosion i kystzonen – kystbeskyttelse og kystinfrastruktur	<p><i>Delmål 2.1: Målet er, at der inden årets udgang er udarbejdet et fagligt beslutningsgrundlag, forud for en ny fællesaftaleperiode. Målet er opfyldt, når der er udarbejdet et fagligt teknisk beslutningsgrundlag, samt at dette er forelagt ministeren i en passende form.</i></p>	<p><i>Delmål 2.1: Opfyldt. Fagligt teknisk beslutningsgrundlag blev fremsendt til departementet ultimo september.</i></p> <p><i>Delmål 2.2: Opfyldt.</i></p>	Målet er fuldt opfyldt. 10 pct.

	<p><i>Delmål 2.2: Målet er, at der udarbejdes en samlet investeringsplan for de kyst- og havneanlæg (havne, sluser mv.), der indgår i første runde af tilstands- og levetidsvurderinger, der afrapporteres til departementet inden udgangen af året. Målet er opfyldt, når investeringsplanen er afrapporteret til departementet.</i></p>	<p>Kystdirektoratet har medio december oversendt en investeringsplan på baggrund af de gennemførte tilstands- og levetidsvurderinger.</p>	
Mål 3 Klimatilpasningsplan	<p><i>Delmål 3.1: Målet er, at Kystdirektoratet bistår Miljøministeriets departement i udarbejdelse af bidrag til regeringens klimatilpasningsplan med særlig fokus på beskyttelse mod oversvømmelser og erosion fra havet. Målet er opfyldt, når Kystdirektoratet har leveret på de opgaver, der indgår ved deltagelse i arbejdsgrupperne, herunder udarbejdelse af analyser og forslag til klimatilpasningsplanen.</i></p> <p><i>Delmål 3.2: Målet er, at Kystdirektoratet bidrager til og bistår Miljøministeriets departement i etableringen af et nyt varslingsystem for oversvømmelser, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet skal etablere. Målet er opfyldt, når Kystdirektoratet har bidraget til mulige besluttede tiltag i 2022, samt bidraget til en fælles løsning på tværs af ministerier og beslutningsgrundlag for et udvidet og fremadrettet varslingsystem for oversvømmelser.</i></p>	<p><i>Delmål 3.1: Opfyldt.</i> Kystdirektoratet har løbende leveret på opgaver, der indgår ved deltagelse i arbejdsgrupper, ved besvarelse af bestillinger, analyser og forslag til klimatilpasning etc.</p> <p><i>Delmål 3.2: Opfyldt.</i> Kystdirektoratet har bidraget til en fællesløsning på tværs af ministerier og til beslutningsgrundlag for et udvidet og fremadrettet varslingsystem for oversvømmelser, der indgik i regeringens forslag til finansloven for 2023.</p>	Målet er fuldt opfyldt. 20 pct.
Mål 4 Klima- realisering af projekter med udtagning af landbrugsjord	<p><i>Delmål 4.1: Målet er, at der er udarbejdet forundersøgelser for klima-lavbundsprojekter på i alt ca. 2.000 ha inden udgangen af 2022, samt at detailprojektering af to projekter er igangsat. Målet er opfyldt, når der er igangsat forundersøgelser, og når detailprojektering af to projekter er igangsat 1. juli 2022.</i></p> <p><i>Delmål 4.2: Målet er, at der er udarbejdet en plan for arbejdet med udtagning af lavbundsjord som opfølgning på landbrugsaftalen fra oktober 2021. Desuden skal der i 1. kvartal 2022 udarbejdes en plan for, hvordan status for fremdriften i arbejdet med udtagning kan monitoreres. herunder status for fremdrift med projekter og afløb. Målet er opfyldt, når der er udarbejdet en implementeringsplan for opfølgning på landbrugsaftalen, samt når der er udarbejdet en plan for monitorering af arbejdet med udtagningsindsatsen.</i></p>	<p><i>Delmål 4.1: Opfyldt.</i> Der er i 2022 igangsat forundersøgelser for i alt 5.200 ha klima-lavbundsprojekter. Detailprojektering af to projekter er igangsat pr. 1. juli 2022.</p> <p><i>Delmål 4.2: Opfyldt.</i> Implementerings- og monitoringsplan er godkendt i departementet ultimo september 2022.</p>	Målet er fuldt opfyldt. 20 pct.
Mål 5 Friluftsliv i Danmark	<p><i>Delmål 5.1: Målet er, at der er etableret en sekretariatsfunktion i Naturstyrelsen, som skal understøtte arbejdet med udvikling af Danmarks Naturstier – en omvej værd. Målet er opfyldt, når sekretariatet er etableret med opstart 1/1-2023, der er etableret dialog med centrale aktører til et</i></p>	<p><i>Delmål 5.1: Opfyldt.</i> Sekretariatsfunktion er etableret i Naturstyrelsen med ansættelse af projektleder.</p> <p>De 3 partnere i projektet (MIM/NST, KL og FR) har</p>	Målet er fuldt opfyldt. 10 pct.

	<p>partnerskab og arbejdet med at forberede videreudvikling af database og datamodel er igangsat.</p> <p><i>Delmål 5.2: Målet er, at der, på baggrund af brugerundersøgelse gennemført i 2021, at der videreudvikles på kortsiden Udinaturen.dk. Målet er opfyldt, når der medio 2022 er gennemført en konkret videreudvikling af Udinaturen.dk, herunder forbedret søgefunktion og rutevisninger.</i></p>	<p>været i løbende dialog om tilpasning af projektbeskrivelse, herunder videreudvikling af database og datamodel, og budget forud for drøftelser med ekstern fond om medfinansiering af projektet.</p> <p><i>Delmål 5.2: Opfyldt. De planlagte tiltag med forbedret søgefunktion og rutevisninger er gennemført, og er tilgængelige på Udinaturen.dk.</i></p>	
Mål 6 Organisatorisk omstilling og ministerbetjening	<p><i>Delmål 6.1: Målet er, at Naturstyrelsens organisation tilpasses det ændrede politiske fokus på opgaverne med udlæg af urørt skov og etablering af naturnationalparker. Målet er opfyldt, når Naturstyrelsen har etableret et forandringssekretariat og afholdt planlagte forandringsaktiviteter.</i></p> <p><i>Delmål 6.2: Målet er at levere professionel ministerbetjening, og at der arbejdes løbende med at styrke kompetencer og processer. Målet er opfyldt, når 80 pct. af Naturstyrelsens indkomne sager vurderes som 'umiddelbart anvendelig' af departementet.</i></p>	<p><i>Delmål 6.1: Opfyldt. Forandringssekretariatet er etableret, og planlagte forandringsaktiviteter i 2022 er gennemført herunder bl.a. afholdelse af workshops, styrkelse af de faglige netværk mv.</i></p> <p><i>Delmål 6.2: Opfyldt. Departementet har foretaget en delvist kvalitativ undersøgelse af indkomne sager fra Naturstyrelsen i 2022. Minimum 80 pct. er "umiddelbart anvendelig".</i></p>	Målet er fuldt opfyldt. 10 pct.

Anm.: I alt er der opnået 70 pct. målopfyldelse på Naturstyrelsens mål- og resultatplan for 2022. Overordnet set begrundes de manglende 30 pct. med udskydelse til senere udpegning af naturnationalparkerne.

Herunder uddybes delmål fra mål- og resultatplanen for 2022, som enten ikke er opfyldt, eller hvor der er fundet grund for en uddybning.

Uddybning af delmål 1.1: Da der er overlap mellem arealer egnet til urørt skov og arealer egnet til etablering af naturnationalparker, måtte udpegningen af urørt skov afvente udpegningen af de 10 naturnationalparker, som blev politisk udpeget senere end forventet. Dertil medførte en forsinket miljørapport, som var nødvendig for endelig udpegningen af 29.000 hektar urørt skov, at der ikke kunne udsendes forvaltningsplaner for de pågældende hektar.

Ovenstående udskydelser af processerne gjorde, at der blev udpeget 39.000 urørt skov, og sendt 22 forvaltningsplaner for i alt 8.000 hektar i høring, hvormed målet ikke blev opfyldt.

Uddybning af delmål 1.2: Processen for etablering af naturnationalpark Tranum, Stråse og Almindingen blev forsinket i forhold til den oprindelige tidsplan pga. yderligere inddragelse af især af kommunerne. Den endelige politiske godkendelse af de tre projektbeskrivelser skete umiddelbart inden udskrivelsen af folketingsvalget hvilket forsinkede ansøgning om etableringstilladelse.

Uddybning af delmål 1.3: De 10 seneste naturnationalparker blev politisk udpeget senere end forventet. Da der i efteråret blev udskrevet folketingsvalg, blev arbejdet med faglige oplæg til projektbeskrivelser og forvaltningsplaner i andet halvår 2022 udskudt.

Uddybning af delmål 3.1: Kystdirektoratet har varetaget hvervet som formand samt sekretær for arbejdsgruppe om finansiering og samfundsøkonomi. Kystdirektoratet har endvidere deltaget i arbejdsgrupperne om regulering, højtstående grundvand og endelig om data. Arbejdsgrupperne blev nedsat i tredje kvartal 2021 og ophørte i februar 2022. Alle arbejdsgrupper har udarbejdet og beskrevet initiativer, der kan indgå i det videre arbejde med en national klimatilpasningsplan. Efter arbejdsgruppernes ophør har Kystdirektoratet løbende været inddraget i den videre proces omkring udarbejdelse af en national klimatilpasningsplan.

Kystdirektoratet har bl.a. leveret notater om samfundsøkonomi og investeringsbehov samt bidraget med viden om oversvømmelsesdirektivet, og hvordan dette kan spille en større rolle i klimatilpasningsindsatsen. Endvidere har Kystdirektoratet været behjælpelig med opklarende faglige spørgsmål samt løbende kvalificeret diverse oplæg. Kystdirektoratet er i efteråret 2022 kommet med indspil til forskellige modeller for organisering og finansiering i relation til kystbeskyttelse, som indspil til klimatilpasningsplanen. I december 2022 har Kystdirektoratet deltaget i "workshop om kickstart af klimatilpasningsplan".

Uddybning af delmål 5.1: Foruden den beskrevne dialog med partnerne i projektet i tabellen ovenfor, har der været jævnlig dialog med centrale aktører og interessenter ved en national friluftsgruppe. Her mødes blandt andre Dansk Cykelturisme, Dansk Kyst- og Naturturisme, Naturstyrelsen, Dansk Vandrelaug Videnscenter om Handicap, Landbrug og Fødevarer og DGI.

Organisationerne i friluftsgruppen har alle et indsatsområde omkring nationalt friluftsliv men med forskellige brugere i centrum, og alle relevante fremtidige samarbejdspartnere i forhold til Danmarks Naturstier. Gruppen afholder månedlige møder for at diskutere udvalgte temaer på operationelt/praktisk niveau. Det kan eksempelvis være rekreativ værdi, tilgængelighed, afmærkning, data og formidling.

Uddybning af delmål 6.1: Med "Visionen for vores fælles natur" står Naturstyrelsen over for et paradigmeskifte af forvaltningen. En sådan ændring kræver blandt andet, at den igangværende kompetenceudvikling af medarbejderne og omstillingen af arealforvaltningen accelereres.

Naturstyrelsen igangsatte derfor i 2022 et involverende forandringsprojekt, hvor en projektorganisation, som inkluderede direktionen, chefer og medarbejderrepræsentanter på ugentlige møder har drøftet og besluttet at udføre en række aktiviteter, der skulle gennemføre forandringerne i organisationen.

Forandringsprojektets overordnede formål var at skabe en forståelse af betydningen af den nye vision er, samt medvirke til at den blev omsat til sprog og handling. Derudover har projektet også haft en række andre mål i forhold til at få gennemført omstillingen, herunder blandt andet udvikling af netværk, et styrket tværgående samarbejde og kompetenceudvikling. Det vil være en omstilling, som sker i løbet af flere år.

2.5 Forventninger til det kommende år

I 2023 fortsætter arbejdet med naturnationalparker og udlægning af urørt skov. Naturstyrelsen forventer i 2023 at sende udpegningsplaner af op til yderligere 6.000 – 8.000 ha urørt skov og 50 forvaltningsplaner for allerede udpeget urørt skov i offentlig høring. I 2023 igangsættes det forberedende arbejde i forbindelse med indsamlingen af data til overvågningen af biodiversiteten i de godkendte naturnationalparker. Derudover er der fokus på projektering af naturnationalparkerne herunder inddragelse af brugere, kommuner m.fl. og indhentning af de nødvendige myndighedstilladelser.

”Visionen for vores fælles natur – Naturstyrelsens nye rammer” har et særligt fokus på naturværdier herunder etableringen af naturnationalparker og urørt skov. Det øgede fokus på naturværdierne nødvendiggør en styrkelse af de biologifaglige kompetencer i Naturstyrelsen. Kompetenceudviklingen blev igangsat med etableringen af et forandringssekretariat i 2022, og arbejdet med kompetenceudvikling fortsætter i de kommende år.

Der er i 2023 og 2024 afsat over 2 mia. kr. til at understøtte natur-, vandmiljø- og klimaformål blandt andet gennem udtag af kulstofrig landbrugsjord. I 2023 vil Naturstyrelsen igangsætte tekniske og ejendomsmæssige forundersøgelser på minimum 3.000 hektar. Indsatsen er med til at understøtte målet om at reducere Danmarks udledning af CO₂ med 70 pct. frem mod 2030, hvormed det ikke blot vil være en stor opgave i 2023 men også i årene frem.

Kystdirektoratet arbejder i 2023 fortsat med nedbringelse af risikoen for erosion og oversvømmelse i kystzonen samt klimatilpasning. Arbejdet med sandfodring af kyststrækninger fortsætter i 2023, hvor der også vil ske en opdatering af den nationale risikokortlægning for oversvømmelser. Kystdirektoratet bidrager med analyser for konsekvenser af digebrud til udarbejdelse af et forbedret varslingsystem for oversvømmelser. I 2023 vil det tekniske grundlag for modellering af konsekvenserne ved et digebrud være færdiggjort. Kystdirektoratet vil i 2023 levere analyser til udarbejdelsen af regeringens klimatilpasningsplan.

Projektet Danmarks Naturstier, som skal etablere et samlet sti- og rutenetværk i Danmark, vil få fokus i 2023, efter det blev påbegyndt i 2022. I det kommende år vil Naturstyrelsen få oprettet en projektorganisation, udarbejdet en projektplan samt påbegynde arbejdet med den nye styregruppe.

Naturstyrelsen vil i 2023 indgå aftaler om projekteringen af 700 hektar skovrejsning, og derigennem understøtte borgerenes øgede tilgængelighed til naturområder. Dette vil understøtte regeringens mål om 250.000 ha ny skov i Danmark.

Tabel 5
Forventninger til det kommende år

	Regnskab 2022	Grundbudget 2023
Bevilling og øvrige indtægter	-957,1	-1.057,3
Udgifter	921,5	1.057,3
Resultat	-35,6	0,0

Kilde: Tabellen er udarbejdet med SKS og SBS som kilde.

3. Regnskab

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Naturstyrelsen har i 2022 anvendt en regnskabspraksis i henhold til de retningslinjer, som er fastlagt i regnskabsbekendtgørelse nr. 116 om statens regnskabsvæsen af 19. februar 2018 og nærmere beskrevet på www.oav.dk.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen er der anvendt opgavesplit imellem Naturstyrelsen og Statens Administration.

Dispensationer

Naturstyrelsen har på nogle anlæg (produktionsmateriel i form af skovnings- og landbrugsmaskiner) Økonomistyrelsens godkendelse til at anvende saldoafskrivning i stedet for lineær afskrivning. Økonomistyrelsen har ligeledes godkendt, at Naturstyrelsen afskriver udvalgte bygningstyper over 30 år. Dertil kommer, at Naturstyrelsen, efter tilladelse fra Økonomistyrelsen, har nogle bygninger værdiansat på baggrund af nøgletal udarbejdet af det daværende Told & Skat i 2005 som et led i omkostningsreformen.

Der foretages ikke bogføring af lagerbeholdninger i henhold til godkendelse fra Økonomistyrelsen. Dog har Kystdirektoratet en beholdning af sten (granit- og betonblokke mv), som løbende registreres i Navision. Økonomistyrelsen har i skrivelse af 15. december 2010 givet Kystdirektoratet dispensation til at afvige fra standardkontering af varebeholdning.

Af særlige forhold skal det bemærkes, at Naturstyrelsen i 2022 har foretaget nedskrivning af værdien på et antal bygninger. Nedskrivningen er foretaget, da bygningerne nedrives i 2023. Praksis er godkendt af Økonomistyrelsen.

Økonomistyrelsen har meddelt, at styrelsen ikke er omfattet af reglerne for indregning og måling af restante fordringer.

Økonomistyrelsen har i skrivelse af 27. juni 2016 givet Naturstyrelsen dispensation til værdifastsættelse af grunde og arealer i Naturstyrelsen (bogføringskreds (bfk.) 34451). Naturstyrelsen værdifastsætter grunde og arealer i Naturstyrelsen Anlæg og Tilskud (bfk. 34451), svarende til de i Statens Salgs- og Vurderingsregister (SVUR) vurderede værdier. I skrivelse af 4. januar 2022 modtog Naturstyrelsen tillige dispensation til den samme værdifastsættelse af arealer i Kystdirektoratet (bfk. 44477). Der foretages en årlig værdiregulering i overensstemmelse hermed.

I Kystdirektoratet Anlæg (bfk. 44477) måles og nedskrives infrastrukturaktiver i henhold til notat af 12. november 2013, der er godkendt af Økonomistyrelsen. Økonomistyrelsen har her givet Kystdirektoratet dispensation til værdiansættelse af infrastrukturaktiver ud fra en betragtning af nytteværdi og levetid. Der foretages en årlig værdiregulering i overensstemmelse hermed.

Ændringer og skøn

Naturstyrelsen har en række projekter, hvortil der er givet ekstern medfinansiering. Denne finansiering indregnes i takt med afholdelsen af omkostningerne, efter et forholdstal beregnet på de forventede samlede projektomkostninger og ekstern medfinansiering i hele projektets løbetid. Den løbende indregning er således foretaget med udgangspunkt i det på regnskabsafslutningstidspunktet bedste skøn over de samlede projektomkostninger.

Naturstyrelsen har, jf. aftale med SKAT, opgjort en refordeling af moms. Aftalen med SKAT er, at der fremadrettet anvendes en skønsmetode som grundlag for skønnet over fællesudgifter-nes anvendelse til styrelsens momspligtige aktiviteter efter princippet i Momslovens § 38, stk. 2.

Naturstyrelsens omkostningsfordelingsmodel er baseret på en ABC-model (Activity Based Costing). For udvalgte områder fordeles lønomkostninger og/eller overhead med udgangspunkt i det registrerede tidsforbrug på de enkelte opgaver.

Regnskabet aflægges i millioner (mio.) kr., hvorfor der kan forekomme afrundingsforskelle.

Til udarbejdelsen af det finansielle regnskab er data fra Navision/SKS anvendt. Fortegn er anvendt i overensstemmelse med SKS med mindre andet er anført – og i overensstemmelse med vejledningen om udarbejdelse af årsrapporten eller instruks fra departementet.

Nationalparker

Jf. Finansloven for 2022 er nationalparkfondenes bevilling opført på §23.31.20. Nationalparker. Bevillingen omfatter statens driftstilskud til de oprettede nationalparkfonde, hvorfra der gives tilsagn om tilskud, som udbetales til §23.31.01.20 Nationalparker, hvor udgifter og indtægter regnskabsføres. Naturstyrelsen er tilsynsmyndighed for nationalparkerne.

Nationalparkfondene er uafhængige organer inden for den statslige forvaltning, men er omfattet af de almindelige regler for den offentlige forvaltning. Den enkelte nationalparkfond ledes af en bestyrelse udpeget af Miljøministeren.

Nationalparkfondenes udgifter og indtægter regnskabsføres i Naturstyrelsens regnskab, jf. finanslovens § 23.31.20. Nationalparker. De regnskabsmæssige posterings foretages af Naturstyrelsen efter godkendelse af nationalparksekretariatene med angivelse af specifikke stedkoder og opgavenumre samt særskilt delregnskab, således at nationalparkfondenes regnskab kan udskilles fra Naturstyrelsens øvrige regnskab.

Selve udbetalingen af de afgivne tilsagn sker på baggrund af kvartalsvise opgørelser af de afholdte omkostninger og indtægter i § 23.31.01.20. Nationalparker, og således at Naturstyrelsens resultatopgørelse netto ikke påvirkes. Et evt. resttilsagn fra 2022 vil fremgå som en hensættelse vedrørende afgivne tilsagn i bfk. 34451.

Nationalparkfondenes løbende omkostninger og indtægter indgår i Naturstyrelsens udgiftsopfølgning, der kvartalsvis fremsendes til departementet. Hvis en nationalparkfond har et mindreforbrug i forhold til bevillingen, vil beløbet fremgå som resttilsagn i bfk. 34451.

Naturstyrelsen har behov for at kunne opgøre anlægsaktiverne med henblik på at kunne opgøre en korrekt anlægsnote i årsrapporten. Økonomistyrelsen har godkendt, at anlægsaktiverne i 2022 registreres efter samme principper som tidligere (efter de udgiftsbaserede regler). For at kunne opgøre nationalparkfondenes anlægsaktiver, er disse særskilt udskilt.

Årets økonomiske resultater for nationalparkfondene fremgår som bilag til nærværende årsrapport.

3.2 Resultatopgørelse

Resultatet er samlet for virksomheden, og omfatter følgende hovedkonto: § 23.31.01. Naturstyrelsen. Naturstyrelsens resultat for 2022 blev et overskud på 35,6 mio. kr., som overføres til Overført overskud under egenkapitalen. Se i øvrigt analyse og vurdering af årets resultat i afsnit 2.2 Ledelsesberetning.

Tabel 6
Resultatopgørelse

Note	(mio. kr.)	2021	2022	2023 (Grundbudget)
Ordinære driftsindtægter				
Bevilling		-193,2	-303,5	
Salg af varer og tjenesteydelser				
Eksternt salg af varer og tjenesteydelser		-401,6	-425,7	
Internt statsligt salg af varer og tjenesteydelser		-24,4	-36,9	
Tilskud til egen drift		-117,8	-77,1	
Gebyrer		0,0	0,0	
Ordinære driftsindtægter i alt		-737,0	-843,2	-973,9
Ordinære driftsomkostninger				
Ændring i lagre		0,0	0,0	
Forbrugsomkostninger				
Husleje		7,1	7,0	
Forbrugsomkostninger i alt		7,1	7,0	
Personaleomkostninger				
Lønninger		314,0	330,3	
Pension		48,4	52,3	
Lønrefusion		-9,4	-9,9	
Andre personaleomkostninger		1,6	-0,8	
Personaleomkostninger i alt		354,5	372,0	
Af- og nedskrivninger		45,8	45,6	
Internt køb af varer og tjenesteydelser		27,9	33,6	
Andre ordinære driftsomkostninger		402,5	414,0	
Ordinære driftsomkostninger i alt		837,8	872,1	1.018,3
Resultat af ordinære drift		100,8	28,9	44,4
Andre driftsposter				
Andre driftsindtægter		-196,8	-113,6	-83,4
Andre driftsomkostninger		55,8	8,3	
Resultat før finansielle poster		-40,2	-76,4	-39,0
Finansielle poster				
Finansielle indtægter		-0,2	-0,3	
Finansielle omkostninger		44,2	41,1	39,0
Resultat før ekstraordinære poster		3,9	-35,6	0,0
Ekstraordinære poster				
Ekstraordinære indtægter		0,0	0,0	
Ekstraordinære omkostninger		0,0	0,0	
Årets resultat		3,9	-35,6	0,0

Anm.: Der er i regnskabet for 2022 registreret indtægter fra EU's genopretningsfacilitet svarende til de afholdte udgifter for de aktiviteter, som de modtagne midler fra EU finansierer. Beløbet på i alt 3,0 mio. kr. er indeholdt i tilskud til egen drift. Beløbet udgjorde 91,8 mio. kr. i 2021.

Nationalparkfondenes udgifter og indtægter regnskabsføres i Naturstyrelsens regnskab, jf. finanslovens § 23.31.20. Nationalparker. Nationalparkernes tilskud er opført på § 23.31.20. Nationalparker, hvorfra der gives tilsagn om tilskud, som udbetales til § 23.31.01.20. Indtægten fremgår i 2022 i posten Tilskud til egen drift. I 2021 var beløbet indeholdt i Andre driftsindtægter.

Behandling af aktstykke om indskud af 17 ejendomme i Statens Ejendomssalg A/S er udskudt fra 2022 til 2023 som følge af Folketingsvalget. Naturstyrelsen. Mindreforbruget i 2022 ville have været 7,8 mio. kr. højere, hvis aktstykket var blevet gennemført som forudsat.

Resultatdisponering

Tabel 7

Resultatdisponering

	(mio. kr.)
Disponeret til bortfald	0,0
Disponeret til udbytte til statskassen	0,0
Disponeret til overført overskud	35,6

Kilde: Tabellen er udarbejdet med SB som kilde.

Forklaring til tilbageførte hensættelser og periodiseringer.

Nedenstående oversigt oplyser tilbageførte hensættelser og periodiseringer i Naturstyrelsens regnskab på standardkonto 61, 76 og 96 samt årsagen for tilbageførslerne.

Tilbageførte hensættelser og periodiseringsposter

	(mio. kr.)	Årsag
Periodisering, aktiv	-1,7	Periodiseringer fra 2021 er tilbageført i 2022, idet disse var kortfristede.
Hensættelse til retablering	0,0	Hensættelse er gennemgået, og der er i 2022 ingen ændring hertil.
Hensættelse til erstatning	-0,5	Hensættelse er tilbageført med afholdte udgifter i 2022.
Hensættelse til regulering af landbrugsstøtte	-2,1	Det hensatte beløb er tilbageført med regulering.
Hensættelser til engangsvederlag, åremål og resultatløn 2021	-4,4	Hensættelsen vedrørte 2021, og er tilbageført i 2022.
Hensættelse til oprensning, Esbjerg	-5,8	Det hensatte beløb er tilbageført i 2022, da arbejdet er udført.

Anm: Det bemærkes, at der er foretaget nye periodiseringer og hensættelser i 2022. Opgørelse er oplyst i årsagsforklaringerne.

3.3 Balancen

Tabel 8
Balancen

Note	Aktiver (mio. kr.)	2021	2022	Note	Passiver (mio. kr.)	2021	2022
-	Anlægsaktiver				Egenkapital		
1	Immaterielle anlægsaktiver				Reguleret egenkapital (Startkapital)	29,9	29,9
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	12,0	9,2		Opskrivninger	0,0	0,0
	Erhvervede koncessioner	0,1	0,0		Reserveret egenkapital	0,0	0,0
	Udviklingsprojekter under opførelse	0,0	1,9		Bortfald	0,0	0,0
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	12,0	11,0		Udbytte til staten	0,0	0,0
2	Materielle anlægsaktiver				Overført overskud	43,7	119,5
	Grunde, arealer og bygninger	843,5	815,5	6	Egenkapital i alt	73,6	149,4
	Infrastruktur	0,0	0,0	7	Hensatte forpligtelser	17,5	9,8
	Transportmateriel	15,2	11,8		Langfristede gældsposter		
	Produktionsanlæg og maskiner	24,6	34,3		FF4 Langfristet gæld	836,0	809,5
	Inventar og IT-udstyr	1,7	0,4		Donationer	82,8	79,4
	Igangværende arbejder for egen regning	12,0	12,5		Prioritetsgæld	0,0	0,0
	Materielle anlægsaktiver i alt	897,0	874,6		Anden langfristet gæld	0,0	0,0
	Finansielle anlægsaktiver				Langfristet gæld i alt	918,8	888,9
	Statsforskrivning	29,9	29,9		Kortfristede gældsposter		
	Øvrige finansielle anlægsaktiver	0,0	0,0		Leverandører af varer og tjenesteydelser	93,3	97,2
	Finansielle anlægsaktiver i alt	29,9	29,9		Anden kortfristet gæld	31,6	24,9
	Anlægsaktiver i alt	939,0	915,5	8	Skyldige feriepenge	25,9	25,6
	Omsætningsaktiver			9	Igangværende arbejder	30,7	19,1
	Varebeholdninger	2,2	1,0		Periodeafgrænsningsposter	0,0	0,7
4	Tilgodehavende	299,0	252,5		Kortfristet gæld i alt	181,6	167,5
5	Periodeafgrænsningsposter	1,7	1,4		Gæld i alt	1.100,4	1.056,4
	Værdipapirer	0,0	0,0				
	Likvide beholdninger						
	FF5 uforrentet konto	62,5	-60,2				
	FF7 finansieringskonto	-112,9	105,3				
	Andre likvider	0,0	0,0				
	Likvide beholdninger i alt	-50,4	45,2				
	Omsætningsaktiver i alt	252,5	300,1				
	Aktiver i alt	1.191,4	1.215,7		Passiver i alt	1.191,4	1.215,7

Notehenvisninger, jf. afsnit 4.1: Note 1-9

Eventualforpligtelser note (10)

Anm.: Balancen er udarbejdet med SKS som kilde, idet der dog er foretaget reklassifikation mellem periodeafgrænsningsposter og anden kortfristet gæld (1,4 mio. kr.) samt mellem tilgodehavende og anden kortfristet gæld (27,9 mio. kr.), jf. vejledning til årsrapport 2022. Tabellens fortegn afviger dog fra SKS, idet passiver ikke vises med negativt fortegn.

3.4 Egenkapitalforklaring

Naturstyrelsens samlede egenkapital er ved udgangen af 2022 på 149,4 mio. kr. jf. SB og SKS.

Tabel 9
Egenkapitalforklaring

Egenkapital primo 2022 (mio. kr.)	2021	2022
Reguleret egenkapital primo	29,9	29,9
+Ændring i reguleret egenkapital	0,0	0,0
Reguleret egenkapital ultimo	29,9	29,9
Overført overskud primo	47,6	43,7
+Ændringer overført overskud ifm. kontoændring	0,0	40,2
+Overført fra årets resultat	-3,9	35,6
Overført overskud ultimo	43,7	119,5
Egenkapital ultimo 2022	73,6	149,4

Anm.: Der er i 2022 foretaget en kontoændring fra anlægsbevillingen til den omkostningsbaserede bevilling på 40,2 mio. kr. vedr. tilskud fra EU's genopretningsfacilitet. Kontoændringen er godkendt af Finansministeriet og Statsregnskabet.

3.5 Likviditet og låneramme

Tabel 10
Udnyttelse af låneramme

	2022 (mio. kr.)
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver	806,2
Låneramme	1.277,7
Udnyttelsesgrad i pct.	63,1

Anm.: Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver er ekskl. donationer.

3.6 Opfølgning på lønsumsloft

Naturstyrelsen har status af statsvirksomhed, og er derfor ikke omfattet af lønsumsloft, jf. Budgetvejlednings punkt 2.7.3.

3.7 Bevillingsregnskabet

Tabel 12
Bevillingsregnskab

Hovedkonto	Navn	Bevillings- type	(mio. kr.)	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse ultimo
Drift							
23.31.01.	Naturstyrelsen	Statsvirksomhed	Udgifter	934,2	921,5	12,7	119,5
			Indtægter	-630,7	-653,6	22,9	
Administrerede ordninger							
23.31.03.	Testcenter Østerild	Anden bevilling	Udgifter	0,0	0,0	0,0	42,0
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
23.31.06.	Tilskud til oprensning	Anden bevilling	Udgifter	27,0	26,8	0,2	0,0
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
23.31.07.	Tilskud til natur og klimatilpasning mv.	Reservationsbevilling	Udgifter	6,2	4,8	1,4	7,2
			Indtægter	-2,5	-0,1	-2,4	
23.31.08.	Puljer til diger og kystbeskyttelse mv.	Reservationsbevilling	Udgifter	150,4	4,3	146,1	146,8
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
23.31.20.	Nationalparker	Reservationsbevilling	Udgifter	47,5	47,5	0,0	23,6
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
23.31.25.	Øvrige tilskud	Reservationsbevilling	Udgifter	0,0	5,0	-5,0	0,0
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
Anlæg							
23.31.02.	Salg af ejendomme	Anlægsbevilling	Udgifter	0,1	0,0	0,1	31,5
			Indtægter	-13,6	-8,1	-5,5	
23.31.04.	Arealforvaltning mv.	Anlægsbevilling	Udgifter	301,7	467,4	-165,7	618,5
			Indtægter	-68,0	-171,6	103,6	
23.31.09.	Kystbeskyttelse havne mv.	Anlægsbevilling	Udgifter	266,0	314,1	-48,1	113,1
			Indtægter	-41,6	-26,2	-15,4	

Kilde: Tabellen er udarbejdet med SB-systemet og SKS som kilde.

Der er i 2022 foretaget en kontoændring på 40,2 mio. kr. vedrørende indtægter fra EU's genopretningsfacilitet. Der er foretaget en modsat postering under klima-lavbundsprojekter fra hovedkonto 23.31.04. til § 23.31.01.

4. Bilag

4.1 Noter til resultatopgørelse og balance

Tabel 13

Note 1. Immaterielle anlægsaktiver

(mio. kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Kostpris	50,3	4,0	54,3
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse	0,0	0,0	0,0
Tilgang	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31.12.2022	50,3	4,0	54,3
Akkumulerede afskrivninger	-41,1	-4,0	-45,1
Akkumulerede nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Akkumulerede af- og nedskrivninger pr. 31.12.2022	-41,1	-4,0	-45,1
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2022	9,2	0,0	9,2
Årets afskrivninger	-2,8	-0,1	-2,9
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	-2,8	-0,1	-2,9

(mio. kr.)	Udviklingsprojekter under udførelse
Primo saldo pr. 1. januar 2022	0,0
Tilgang	1,9
Nedskrivninger	0,0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	0,0
Kostpris pr. 31.12.2022	1,9

Anm.: Der er forskel mellem årets af- og nedskrivninger i tabel 13 og 14 og årets af- og nedskrivninger i tabel 6 resultatopgørelsen, idet der ved salg sker tilbageførsel i balancen af af- og nedskrivninger for afgangsførte anlæg i året.

Tabel 14

Note 2. Materielle anlægsaktiver

(mio. kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Kostpris	1.219,2	8,8	127,7	54,2	15,6	1.425,5
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilgang	9,8	0,0	15,5	0,5	0,0	25,8
Afgang	-8,1	0,0	-5,4	-1,5	0,0	-15,0
Kostpris pr. 31.12.2022	1.220,8	8,8	137,8	53,3	15,6	1.436,2
Akkumulerede afskrivninger	-398,1	0,0	-103,5	-41,4	-15,2	-558,2
Akkumulerede nedskrivninger	-7,2	-8,8	0,0	0,0	0,0	-16,0
Akkumulerede af- og nedskrivninger pr. 31.12.2022	-405,3	-8,8	-103,5	-41,4	-15,2	-574,1
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2022	815,5	0,0	34,3	11,8	0,4	862,1
Årets afskrivninger	-29,6	0,0	-0,4	-2,4	-1,3	-33,7
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	-29,6	0,0	-0,4	-2,4	-1,3	-33,7

(mio. kr.)	Igangværende arbejder for egen regning
Primo saldo pr. 1. januar 2022	12,0
Tilgang	20,0
Nedskrivninger	0,0
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-19,6
Kostpris pr. 31.12.2022	12,5

Anm. Der er forskel mellem årets af- og nedskrivninger i tabel 13 og 14 og årets af- og nedskrivninger i tabel 6 resultatopgørelsen, idet der ved salg sker tilbageførsel i balancen af af- og nedskrivninger for afgangsførte anlæg i året.

Note 3

Nedskrivninger

Naturstyrelsen har i 2022 foretaget en nedskrivning på 6,0 mio. kr. Heraf 1,9 mio. kr. svarende til værdien af et antal bygninger, som i 2022 er besluttet nedrevet. Det resterende beløb er straksafskrevet i 2022 som følge af en gennemgang af tidligere aktiveringer, der har givet anledning til anden fortolkning og dermed behov for korrektion. Beløbet er indeholdt i afskrivningerne.

Af de i 2021 besluttede nedrivninger, viste der sig efterfølgende i 2022 en usikkerhed i forhold til at kunne opnå nedrivningstilladelser. Der er som følge heraf foretaget en genopskrivning på 0,1 mio. kr.

Note 4

Tilgodehavende

Danmark afholder under EU's genopretningsfacilitet udgifter forbundet med EU-genopretningsplanen. Udgifter afholdes i perioden 2021-25 og refunderes af EU baseret på målopfyldelsen for de enkelte initiativer. Den sidste udbetaling forventes modtaget fra Kommissionen i 2027. Ud- og indbetalinger er som følge heraf tidsforskudte. Økonomistyrelsen har i 2022 udbetalt genopretningsmidler svarende til det indtægtsførte på 31.52 EU's genopretningsfacilitet for regnskabsåret 2021, og Naturstyrelsens tilgodehavende i 2021 på 91,8 mio. kr. blev således indfriet i 2022. Dette har også en indvirkning på saldoen på FF7 finansieringskontoen.

Naturstyrelsen har i 2022 i bfk. 34450 indtægtsført 3,0 mio. kr., svarende til de afholdte udgifter for de aktiviteter, som midlerne fra EU's genopretningsfacilitet finansierer, jf. i øvrigt akt 140 af 16. december 2021.

Nationalparkfondenens andel af det opgjorte tilgodehavende vedrørende igangværende arbejde for fremmed regning udgør 10,7 mio. kr.

Tab på debitorer

Det samlede tab på debitorer er opgjort til 0,2 mio. kr., hvilket samlet anses som mindre væsentligt i forhold til det samlede salg.

Note 5

Periodeafgrænsningsposter, aktiv

(Mio. kr.)	2022
Forudbetalte fakturaer og lign.	0,0
SLS Forudløn (reklass.)	1,4
I alt	1,4

Note 6

Hensatte forpligtelser

(Mio. kr.)	2022
Retableringshensættelser	0,1
Engangsvederlag, åremåls- og resultatløshensættelser 2022	3,6
Regulering af landbrugsstøtte	5,5
Erstatning	0,6
I alt	9,8

Anm.: Tabellens fortegn afviger fra SKS, idet passiver ikke vises med negativt fortegn i balancen.

Note 7

FF4 Langfristet gæld

Differencen mellem FF4 kontoen og anlægsaktiver skyldes, at opgørelsen af likviditetsflytningen først sker efter lukningen af regnskabet, dvs. flytningen af likviditeten sker i det efterfølgende regnskabsår.

Note 8

Skyldige feriepenge

Den opgjorte feriepengeforpligtelse består af:

(Mio. kr.)	2022
Indefrossen ferie	0,0
Skyldig ferie	25,6
I alt	25,6

Anm.: Tabellens fortegn afviger fra SKS, idet passiver ikke vises med negativt fortegn i balancen.

Naturstyrelsen har i 2022 indfriet restforpligtelsen vedrørende den indefrosne ferie. Nationalparkfondenes andel af den opgjorte feriepengeforpligtelse udgør 1,6 mio. kr.

Note 9

Kortfristet gæld – igangværende arbejder

Tidligere indgik nationalparkfondenes restbevilling i saldoen. Bevillingen blev i starten af året placeret på kontoen som en gæld (igangværende arbejde for fremmed regning), og Naturstyrelsen nedskrev gælden i takt med nationalparkfondenes forbrug. Samlet set henstår ultimo 2022 en kortfristet gældsforpligtelse på 0,5 mio. kr. vedrørende de fem nationalparkfonde.

Jf. finansloven for 2022 § 23.31.20. Nationalparker afgives der i 2022 tilsagn om tilskud, og udbetalingen sker til § 23.31.01.20., hvor udgifter og indtægter regnskabsføres. Selve udbetalingen af de afgivne tilsagn sker på baggrund af kvartalsvise opgørelser af de afholdte omkostninger og indtægter i § 23.31.01.20., og således at Naturstyrelsens resultatopgørelse netto ikke påvirkes. Et evt. resttilsagn fra 2022 vil fremgå som en hensættelse vedrørende afgivne tilsagn i bfk. 34451.

Note 10

Eventualforpligtelser- og aktiver

Kloakering af kolonihaver

Naturstyrelsen udlejer arealer med ca. 7.000 kolonihavelodder, hvoraf ca. 2.904 endnu ikke er kloakeret. 543 kolonihaver kloakeres i 2022-2023 iht. påbud fra Rødovre Kommune. Derudover er der varslet påbud for enkelte andre kolonihaver, hvor der forventes kloakering af ca. 1.000 kolonihavelodder i 2023/2024. De resterende ca. 1.400 kolonihavelodder, som endnu ikke er spildevandskloakeret, forventes at skulle kloakeres inden for en årrække, jf. miljøbeskyttelsesloven § 28 stk. 4. Naturstyrelsen estimerer at have eventualforpligtelser for ca. 90 mio. kr. over en årrække til kloakering af de resterende ca. 1.400 kolonihavelodder.

Willestrup Gods – omlægning af vandløb

Retssag om manglende opfyldelse af aftale om naturgenopretning. Naturstyrelsen har stævnet modparten for 2,6 mio. kr. Sagsøgte har taget forbehold for at rejse modkrav under retssagen. Størrelsen af dette er endnu ukendt. Kun hvis retssagen tabes, vil eventualforpligtelsen kunne blive aktueliseret.

Sag om skader på mole

Retssag hvor Thisted Kommune har påberåbt mangler ved Nr. Vorupør Læmole, der blev renoveret i 2012 af Kystdirektoratet forud for overdragelse til Thisted Kommune i 2013. Kystdirektoratet er stævnet for 3,75 mio. kr. svarende til 75 pct. af den af Thisted Kommune skønnede udbedringsomkostning. Kystdirektoratet har påstået frifindelse. Der er afholdt supplerende skønforretning i 2022. Hovedforhandling ved byretten er endnu ikke berammet.

Lønstrupsagen

Foreningen for kystsikring Lønstrup Syd-Vest har stævnet Kystdirektoratet (nu Naturstyrelsen) med følgende 3 principale og én subsidær påstand: 1) Kystdirektoratet tilpligtes at betale sagsøger erstatning for værdiforringelse på 42,9 mio. kr. 2) Kystdirektoratet tilpligtes at betale sagsøger erstatning for omkostninger til nedrivning og bortskaffelse af ejendomme på i alt ca. 0,2 mio. kr. 3) Kystdirektoratet tilpligtes at betale erstatning for tabte lejeindtægter på i alt ca. 2,1 mio. kr. Kystdirektoratet har påstået frifindelse.

Sagen behandles sammen med en anden retssag med samme sagsøger, hvor der dog ikke kræves erstatning. Sagerne er ikke berammet til hovedforhandling endnu, og afventer gennemførelse af syn og skøn.

Person- og tingsskade

Sagsøger ønsker, at Naturstyrelsen anerkender et ansvar for skader som følge af, at et dødt træ er væltet ud på en vej, mens Naturstyrelsen ikke mener at være ansvarlig. Skadelidtes krav er ikke endeligt opgjort, men foreløbigt oplyst til 250.000 kr. Sagen er ikke berammet endnu.

Privat lodsejer

En nabo til vådområdeprojektet Tim Enge har anlagt civil retssag, hvor det bl.a. gøres gældende, at Naturstyrelsen skal tilpligtes at ekspropriere lodsejerens ejendom for 2,5 mio. kr. som følge af følgevirkninger af projektet. Sagen har tidligere været indbragt for overtaksationskommissionen, hvis afgørelse gik naboen imod.

Skelsag Hanstholm Camping

Forpagter af campingplads mener at have vundet hævde til et areal tilhørende Naturstyrelsen. Naturstyrelsen har fået medhold ved skelforretning og ved byretten, hvor Naturstyrelsen fik tilkendt 120.800 kr. i erstatning for fældede træer på styrelsens areal, foruden beløb til dækning af omkostningerne til skelsag og retssag. Modparten har anket byrettens dom. Sagen er ikke berammet ved landsretten endnu.

Bella-servitut

Naturstyrelsen fik i 2020 indbetalt 5,6 mio. kr., svarende til 45 pct. af den indbetalte tillægskøbesum på 12,5 mio. kr. for 7.731 etm², fra Københavns Kommune med forbehold, eftersom bygherre er uenig i opkrævningen heraf. Retssag pågår.

Telenor

Økonomistyrelsen har på statens vegne kørt sag mod Telenor vedrørende Telenors uretmæssige opkrævning af 0,9 mio. kr. fra styrelsen i udsvingsperioden for den tidligere Telefoniaftale i perioden 1. maj 2018 til 31. marts 2019. Københavns Byret afsagde dom den 7. januar 2022, i hvilken forbindelse staten fik medhold. Sagen er anket til Landsretten, og forventes afgjort i 2023.

Erstatningskrav i sag om ophævelse af strandbeskyttelseslinjen

Kystdirektoratet er blevet stævnet af en borger, der principielt mener, at Kystdirektoratet har truffet en ugyldig afgørelse, subsidiært at Kystdirektoratet skal betale erstatning som følge af afgørelsen. Der er i sagen blevet truffet afgørelse om afslag på ophævelse af strandbeskyttelseslinjen på borgerens ejendom. Borgeren havde søgt om, at en bebyggelse samt en del af arealerne omkring den eksisterende bebyggelse blev undtaget fra strandbeskyttelseslinjen. Borgeren har rejst et erstatningskrav mod styrelsen på 914.283 kr. Sagen er ikke berammet endnu.

Sag om skader på sænkekasse i forbindelse med stormen Malik

Hanstholm Havn har anlagt en voldgiftssag i forbindelse med, at stormen Malik i slutningen af januar måned 2022 forårsagede skade på en sænkekasse ejet af Kystdirektoratet og sammenfald af molen på Ydermole Øst på Hanstholm Havn. Kystdirektoratet har deltaget i sagen i forhold til dækning af 1,5 mio. kr. i omkostninger, der har været til nødreparation af sænkekassen. En skønserklæring fra voldgiftsretten fastslår, at det er Hanstholm Havns sammenfaldne konstruktion, der er skyld i skaderne på sænkekassen.

4.2 Indtægtsdækket virksomhed

Naturstyrelsen skal ikke regnskabsføre for indtægtsdækket virksomhed på særskilte underkonti, jf. FL22 § 23.31.01. Særlige bevillingsbestemmelse 2.7.2.

4.3 Gebyrfinansieret virksomhed

Jf. finansloven for 2022 kan Naturstyrelsen oppebære indtægter ved salg af ridetegn og lignende aktiviteter i relation til ridning. Finanslovsteknisk opfattes salg af ridetegn og lignende som et gebyr, hvilket medfører behov for særskilt dokumentation af indtægter og udgifter knyttet til aktiviteten ridning. Naturstyrelsens regnskab herfor er opgjort i nedenstående tabel 16.

Tabel 16
Oversigt over gebyrordninger med administrativt fastsat takst, kr.

Ridning	Årets resultat			
	2019	2020	2021	2022
Gebyrprovenu	-620.755	-681.185	-712.402	-742.187
Omkostninger	617.260	498.374	729.121	912.437
Resultat	-3.495	-182.811	16.719	170.250

Anm.: Det samlede netto for den 4-årige periode for aktiviteten ridning er et underskud på 663 kr. (inkl. skovarbejderomkostninger, men ekskl. funktionæromkostninger).

4.4 Tilskudsfinansieret aktiviteter

Naturstyrelsen har status af statsvirksomhed, og der skal derfor ikke regnskabsføres for tilskudsfinansieret aktiviteter, jf. Budgetvejledningens punkt. 2.7.5.

4.5 Forelagte investeringer

Tabel 17

Oversigt over igangværende anlægsprojekter [mio. kr.]

Igangværende anlægsprojekt	Senest forelagt	Byggestart	Forventet afslutning	Afholdte udgifter i alt	Afholdte udgifter, indeværende år	Godkendt totaludgift
Klima-lavbundsprojekt Sejersbæk Kog	Akt. 244 af 27. maj 2021	2021	2026	103,5	101,7	134,4
Klima-lavbundsprojekt Kvorning	Akt. 368 af 27. maj 2021	2021	2025	99,5	15,3	134,8
Oprydning Erdkehlgraven	Akt. 103 af 28. marts 2019	2019	2022	23,0	6,5	25,7
Søborg Sø	Akt. 99 af 9. maj 2018	2018	2024	90,8	4,2	92,8
Ekkodalen	Akt. 99 af 9. maj 2018	2018	2024	17,6	0,1	19,6
Naturgenopretningsprojekt ved Skindbjerglund Statsskov	Akt. 136 af 25. april 2019	2019	2024	20,1	0,5	21,0
Life Forest Fit For Future	Akt. 288 af 3. september 2020	2019	2028	7,2	3,9	98,3
Life – Højmoserestauring (Tønder)	Akt. 160 af 7. september 2015	2016	2023	16,2	0,0	41,7
Life - Landmanden som naturforvalter	Akt. 28 af 7. december 2017	2018	2026	11,7	16,5	77,9
Testcenter Østerild	Akt. 170 af 20. august 2010	2010	2023	14,0	0,0	23,0
Etablering af vildsvinehegn	Akt. 107 af 7. juni 2018	2018	2023	30,7	0,6	35,0

Anm: Oprydning i Erdkehlgraven var forudsat afsluttet i 2020, men grundet domstolsafgørelse og efterfølgende anke er projektets afslutning udskudt til 2022.

Totaludgiften for klima-lavbundsprojekterne Sejersbæk Kog og Kvorning er angivet som bruttoudgift. Der er en forventet indtægt ved gensalg af arealer på hhv. 50,0 mio. kr. og 70,0 mio. kr.

4.6 IT-omkostninger

Tabel 21
IT-omkostninger

Sammensætning	2022 (mio. kr.)
Interne personaleomkostninger til it (it-drift/-vedligehold/-udvikling)	6,1
it-systemdrift	4,1
It-vedligehold	1,9
It-udviklingsomkostninger	5,5
Udgifter til it-varer til forbrug	3,9
I alt	21,5

Anm: Tabellen omfatter ikke intern statslig køb af IT, hvorfor Naturstyrelsens køb af ydelser hos statens IT ikke medgår.

4.6.1 Supplerende bilag

4.6.2 Skema 1: Nationalpark Thy

Korte fakta om nationalparken

Nationalparkfond Thy har til ansvar at etablere og udvikle Nationalpark Thy, der dækker over et 244 km² stort område. Nationalpark Thy rummer en stor andel af Europas mest intakte klitnaturtyper. Klitnaturen er dynamisk og påvirket af hav, vind, sand og salt. I Nationalpark Thy er der et stort potentiale for at genoprette bæredygtige økosystemer, og for at genskabe forbindelse mellem isolerede bestande af truede arter.

Visionen er, at den værdifulde natur styrkes og beskyttes, og samtidig kan være til gavn og glæde for lokalbefolkningen. Nationalparkfonden beskæftigede 12 ansatte ultimo 2022. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd, samt ca. 250 aktive frivillige.

Uddrag fra årsberetning

I 2022 blev den tredje seksårige nationalparkplan for 2022-28 endeligt vedtaget med bred opbakning efter en 12 ugers høring blandt lodsejere, organisationer og myndigheder. Danmarks nationalparker fik i 2022 i fællesskab bistand fra Kammeradvokaten i forhold til tolkning af statsstøttereglerne med henblik på at få særskilt godkendelse af en eller flere ordninger, der kan anvendes ved naturgenopretning på privatejede arealer.

Der er i 2022 gennemført en række forundersøgelser af muligheden for at genskabe naturlig hydrologi på både privatejede og statsejede arealer, bl.a. omkring de to tidligere klarvandede søer Possø og Tvorup Hul. I samarbejde med Lyngbyforeningen og nogle lodsejere er der sat vandstandsmålere op omkring Lyngby som første led i en undersøgelse af hydrologien. I samarbejde med flere private lodsejere er der i 2022 fortsat arbejdet på at skabe bedre sammenhæng i klitnaturen. I et nyt samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening er der igangsat registrering af ynglefugle. En række projekter under det store eksternt finansierede projekt "Trædesten til naturen" er i 2022 blevet afsluttet og endeligt afrapporteret til fonde og andre bidragydere. Det gælder Nationalparkcenter Thy, Involverende naturformidling og Bedre forhold mellem mennesker og natur. Der har især været planlagt og gennemført elementer i forhold til formidling og friluftsliv i samarbejde med lokale stilaug i Stenbjerg, Vorupør og Klitmøller, vore frivillige i Stenbjerg, firmaet Natureventyr, Naturstyrelsen og Det Nordatlantiske Fyr i Hanstholm. De allersidste dele af projektet gennemføres i første kvartal 2023.

Igen i 2022 har de ca. 250 frivillige ydet en særdeles stor indsats i forhold til bl.a. at tage imod gæster i Nationalparkcenter Thy, på Lodbjerg Fyr og på Stenbjerg Landingsplads – og hjælpe gæsterne til gode oplevelser med nationalparkens natur og kulturhistorie som udgangspunkt, og til at holde øje med nogle af nationalparkens bestande af sjældne planter eller hjælpe til at holde øje med stierne.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.500.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.400.000
Øvrige indtægter	
Administration, budget og bevilling	8.276

NPT Nationalparkcenter Thy	673.644
NPT Forøge sammenhæng i klithedenatur	121.270
NPT Vidensgrundlag for adaptiv naturforvaltning	100.000
NPT Lodbjerg Fyr	569.309
NPT Lodbjerg Fyr – Kaffestue	628.130
NPT Stenbjerg Landingsplads	75.144
NPT Svaneholmhus	394
NPT Toilet Langemole ¹	10.200
NPT Nationalparken i skolen	15.000
NPT Team og Kompetenceudvikling	16.239
Øvrige indtægter i alt	2.217.606
Indtægter på eksternt finansierede projekter	
Trædesten til naturen – Nationalparkcenter	28.653
Trædesten til naturen - Lodbjerg Fyr	61.067
Trædesten til naturen - Formidling & friluftsliv	1.594.112
Trædesten til naturen - Bedre forhold mellem natur	182.840
Trædesten til naturen - Involverende naturformidling	322.118
NPT Nyt kloakanlæg på Lodbjerg Fyr (ekstern medf.) ²	69.599
NPT Lodbjerg Fyr - Forplads (ekstern medf.)	162.755
Indtægter på eksternt finansierede projekter i alt	2.421.144
Indtægter i alt	14.038.750
Udgifter	
Udviklings- og driftsopgaver	
Nationalparkplan & beretning	485.511
Bestyrelse, råd og udvalg	784.706
Administration, budget og bevilling	1.163.369
NPT Informationsvirksomhed	321.906
NPT Formidlingssteder	31.186
NPT Nationalparkcenter Thy	898.959
NPT Friluftsfaciliteter	98.132
NPT Naturlig hydrologi	582.150
NPT Forøge sammenhæng i klithedenatur	978.814
NPT Vidensgrundlag for adaptiv naturforvaltning	390.375
NPT Et stærkt brand, inkl. Formidling	682.054
NPT Netværk af frivillige	1.507.096
NPT Koordinationsforum for erhvervsudvikling	29.772
NPT Nationalpark Thy produkter	17.539
NPT Forskning og brobygning	72.782
NPT Naturmøde Hirtshals	20.510
NPT Lodbjerg Fyr	554.120
NPT Lodbjerg Fyr – Kaffestue	300.363
NPT Stenbjerg Landingsplads	183.307
NPT Svaneholmhus	103.597
NPT Toilet Langemole ¹	12.185
NPT Nationalparken i skolen	74.569
NPT Team og Kompetenceudvikling	122.300
NPT Færdiggørelse Formidling & friluftsliv (LØN)	666.972
NPT Færdiggørelse Bedre forhold mellem natur (LØN)	105.580
NPT Færdiggørelse Projektledelse TTN (LØN)	185.625
NPT Forundersøgelse Tvorup Vestersø	280.738

NPT Mentorordning	4.715	
Udviklings- og driftsopgaver i alt	10.658.932	
Eksternt finansierede projekter		
Trædesten til naturen – Nationalparkcenter	360.096	
Trædesten til naturen - Lodbjerg Fyr	68.987	
Trædesten til naturen - Bedre forhold mellem natur	151.400	
Trædesten til naturen - Formidling & friluftsliv	2.288.472	
Trædesten til naturen - Involverende naturformidling	412.155	
NPT Nyt kloakanlæg på Lodbjerg Fyr ²	139.198	
NPT Lodbjerg Fyr - Forplads	206.542	
Eksternt finansierede projekter	3.626.850	
Udgifter i alt	14.285.782	
Årets resultat	-247.032	

Eventuelle anmærkninger:

¹I 2022 er der indtægtsført Thisted Kommunes og Naturstyrelsens bidrag for 2020 til driften af toiletbygningen. Afregning for 2021 og 2022 med Thisted Kommune og Naturstyrelsen Thy vil indgå i 2023-regnskabet. De samlede udgifter i 2022 har været på ca. 54.000 kr.

²Korrektion vedr. bogføring af nyt kloakanlæg, som oplyst i regnskabet for 2021, er foretaget i 2022.

Opsparing	Kr.	
Primo saldo 2022	8.293.640	
Årets resultat	-247.032	
Saldo pr. 31.12.2022	8.046.608	

Eventuelle anmærkninger:

Opsparingen er reserveret til gennemførelse af naturgenopretningsprojekt Grønslæts Rende, der afventer ministeriets afklaring i relation til EU's de minimis forordning, samt som egenfinansiering ift. de eksternt finansierede projekter under "Trædesten til naturen" til en samlet værdi af ca. 81 mio. kr., hvor de sidste dele afsluttes i 2023.

Deposita	Kr.	
Stenbjerg Landingsplads – Nøgle	200	

Hensættelser	Kr.	
Skyldigt overarbejde	-61.328	
Skyldige feriepenge	-371.809	
Hensættelser i alt	-433.137	

Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavender og gæld)	Kr.	
Trædesten til naturen - Formidling & friluftsliv	2.056.279	
NPT Lodbjerg Fyr - Forplads (ekstern medf.)	169.780	
Igangværende arbejde for fremmed regning i alt	2.226.059	

Øvrige balanceposter	Kr.	
Skyldige omkostninger (AUB, AES, AFU bidrag mv 4. kv.)	-11.878	
Tilgodehavende Thisted Kommune (tilskud til toiletter i NP center Thy)	219.978	
MobilePay	119	
Sparekassen Thy	15.965	
Kontantkasse Nationalparkcenteret	427	
Øvrige balanceposter i alt	224.611	

Note om eventualforpligtelser:

Ingen.

Note om anlægsaktiver:

Nationalparkfond Thy har pr. 31. december 2022 følgende anlægsaktiver:

Svaneholmhus, Aggervej 35, 7770 Vestervig, der blev opført i 2012 for ca. 3,5 mio. kr.

Toiletbygning ved Lange Mole, Lange Molevej 5, 7770 Vestervig, der blev opført i 2020 for ca. 0,5 mio. kr.

Nationalparkcenter Thy, Vesterhavsgade 168, 7700 Thisted, der blev opført i 2020-22 for ca. 32,3 mio. kr.

4.6.3 Skema 2: Nationalpark Mols Bjerge

Korte fakta om nationalparken

Nationalpark Mols Bjerge drives af en fond oprettet af miljøministeren. Fonden er et uafhængigt organ inden for den statslige forvaltning. Formålet med fonden er at udvikle nationalparken inden for de rammer, som er fastsat i lov og bekendtgørelse om Nationalpark Mols Bjerge. Nationalparken dækker et område på 180 km², og indeholder udover betydelige lysåbne hede-, overdrevslandskaber i Mols Bjerge, også kystlandskaber, store skov- og landbrugsarealer samt landsbyer og en købstad. Nationalpark Mols Bjerges særkende er det særprægede istidslandskab, hvor mennesket har levet i årtusinder. Hertil kommer en så varieret natur, at området byder på en stor del af de danske naturtyper og desuden noget af Danmarks mest sjældne natur, f.eks. i Mols Bjerge. Nationalparkfonden beskæftigede ultimo 2022 8 ansatte. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd, samt ca. 78 aktive frivillige.

Uddrag fra årsberetning

Vi har netop taget afsked med det første år i den nye bestyrelse i Nationalpark Mols Bjerge, og som ny formand kan jeg konstatere, at aktivitetsniveauet i nationalparken er højt, engagementet er stærkt og passionen dybtfølt. Det er min oplevelse, at der i årets løb har været en udpræget vilje til at engagere sig i ambitiøse projekter "til gavn for naturen og glæde for mennesker", som nationalparkens motto lyder.

Den nye bestyrelse har brugt året på at lære hinanden bedre at kende og blive klogere på, hvad Nationalpark Mols Bjerge er for en spændende størrelse. Nu ser jeg og vi frem til også at komme tættere på det nye nationalparkråd, der også repræsenterer en lang række stærke kompetencer og ressourcepersoner i lokalområdet.

I foråret 2022 flyttede sekretariatet fra Jagtslottet til Strandhuset som et led i de ambitiøse planer om etablering af Besøgscenter Nationalpark Mols Bjerge. Syddjurs Kommune er i skrivende stund i gang med at udarbejde lokalplan for projektet, og jeg glæder mig til det videre arbejde med realisering af besøgscentret, som jeg er overbevist om, vil blive en stor gevinst for hele området.

Nationalparken har sammen med sine partnere igennem en årrække arbejdet strategisk og målrettet med at skabe mere ansvarlighed i turismen. Det var derfor en stor glæde, da vi i det forgangne år opnåede certificering som Green Tourism Organisation. I 2022 blev der tilmeldt for første gang i Danmark udviklet en strategisk-fysisk udviklingsplan for et naturområde, nemlig i Mols Bjerge. Dansk Kyst- og Naturturisme stod bag projektet, der også havde deltagelse af Syddjurs Kommune, VisitAarhus, Naturstyrelsen Kronjylland og Nationalpark Mols Bjerge. Baggrunden for arbejdet er, at der i hele landet er sket en bevægelse mod mere friluftsliv og flere mennesker, der gerne vil have naturoplevelser, og at der er brug for at afbalancere benyttelse og beskyttelse, så det går hånd i hånd. Bestyrelsen har tilsluttet sig den overordnede plan og dens principper og ser frem til at deltage i den videre udvikling af planen under hensyntagen til biodiversitet og den sårbare natur.

2022 blev endvidere året, hvor den internationalt certificerede sti, Mols Bjerge-stien, fik yderligere en etape koblet på – nemlig Gåsehageetapen – og besøgende med bevægelseshandicap fik via nationalparkens nyindkøbte terrængående kørestole mulighed for også at nyde store natur- og kulturoplevelser.

På naturområdet blev der for alvor taget hul på den marine indsats i det forgangne år med udplantning af ålegræs, etablering af biohuts, og nationalparken igangsatte, i samarbejde med Syddjurs Kommune, et forprojekt om etablering af et kunstigt rev i Ebeltoft Vig.

På kulturområdet er der især blevet arbejdet med sogneprojektet, som er et borgerinddragende forsknings- og formidlingsprojekt med fokus på Bregnet Sogns historie fra oldtid til nu-tid.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.500.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.400.000
Øvrige indtægter	
Natur	173.867
Kultur	130.573
Friluftsliv	19.916
Erhverv og lokalsamfund	100.000
Formidling	112.479
Frivillige	38.416
Formidling besøgscenter	5.075
Øvrige indtægter i alt	580.326
Indtægter i alt	9.980.326
Udgifter	
Udviklings- og driftsopgaver	
Nationalparkplan & beretning	323.813
Bestyrelse, råd og udvalg	1.018.639
Administration, budget og bevilling	1.327.499
Natur	1.296.753
Geologi og landskab	243.289
Kultur	1.097.065
Friluftsliv	626.281
Erhverv og lokalsamfund	710.596
Formidling	1.931.964
Frivillige	193.785
Skoletjeneste	597
Besøgscenter	572.323
Udviklings- og driftsopgaver i alt	9.342.604
Udgifter i alt	9.342.604
Årets resultat	637.722

Eventuelle anmærkninger:

	Kr.
Opsparing	
Primo saldo 2022	7.762.331
Årets resultat	637.722
Saldo pr. 31.12.2022	8.400.053

Eventuelle anmærkninger:

	Kr.
Deposita	
Depositum Strandhuset	13.500
Deposita i alt	13.500

Hensættelser	Kr.	
Hensættelser til afgivne tilsagn, endnu ikke udbetalte	-1.353.100	
Skyldigt overarbejde	-57.950	
Skyldige feriepenge	-291.031	
Hensættelser i alt	-1.702.081	
Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavender og gæld)	Kr.	
Tilgodehavende, Vores Vilde Natur	32.584	
Igangværende arbejde for fremmed regning i alt	32.584	
Øvrige balanceposter	Kr.	
Skyldige omkostninger	-9.508	
Andre tilgodehavender landbrugsstøtte	170.768	
MobilePay	34	
Øvrige balanceposter i alt	161.294	

Note om eventualforpligtelser:

Ingen.

Note om anlægsaktiver:

Nationalparkfond Mols Bjerge har pr. 31. december 2022 følgende anlægsaktiver:

To El-kørestole anskaffet i 2021 med en anskaffelsværdi på 207.576 kr., en UTV traktor anskaffet i 2019 med en anskaffelsværdi på kr. 155.260 kr., en firmabil anskaffet i 2018 med en anskaffelsværdi på 229.000 kr. samt en trailer anskaffet i 2018 med en anskaffelsværdi på 44.449 kr.

4.6.4 Skema 3: Nationalpark Vadehavet

Korte fakta om nationalparken

Vadehavet er et af verdens mest værdifulde tidevandsområder. Tidevandets rytme skaber grobund for et unikt økosystem, og området er rasteplass for mange vandfugle og yngleplads for den spættede sæl. Nationalpark Vadehavet er Danmarks markant største og eneste internationale nationalpark. En stor del af nationalparken er UNESCO Verdensarv, som vi deler med Tyskland og Holland.

Uddrag fra årsberetning

Nationalpark Vadehavet fremlægger hermed Årsrapport for 2022. Det er en meget tilfredsformand og bestyrelse, som kan konstatere, at det blev et rigtigt godt år. Dette i lyset af Covid-pandemiens fortsatte skygge, den globale klima- og biodiversitetskrise, samt Ruslands invasion af Ukraine, med humanitære katastrofer og energiforsyningsusikkerhed til følge.

Med flere end 60 forskellige projekter og mange forskellige samarbejdsrelationer formåede sekretariatet at holde fokus på det, der kunne realiseres for at understøtte Nationalpark Vadehavets fortsatte bæredygtige udvikling. Selv med en manglende medarbejder det meste af året, lykkedes det at levere flere resultater på projekter og opgaver, end det hidtil har været tilfældet.

Den markante projektportefølje spænder fra at gøre grin med Vadehavet i en meget underholdende revy, skabt af engagerede og dygtige unge mennesker, til internationale naturkunstnere, Society of Wildlife Artists, der skabte fantastiske værker på Fanø, hvor køer og kalve fortsat trives med halsbånd i naturen uden hegn.

Det internationale Prowad Link-projekt i særlige naturområder omkring Nordsøen blev afsluttet. Den danske, tyske og nederlandske regeringskonference blev afholdt i Wilhelmshafen. Danmark overtog formandskabet for de kommende fire år i det mere end 40-årige trilaterale samarbejde om beskyttelse af Vadehavet.

Samtidig fortsatte ynglesuccesen hos sorterterne på redeflåderne i Tøndermarsken, og for jordrugende fugle inden for hegninger på Fanø, Rømø og Skallingen, godt hjulpet af nationalparkens frivillige fuglefolk og prædationsjægere.

De første flotte velkomststeder og infosteder blev åbnet i Velkommen til Nationalpark Vadehavet. Det er Nationalpark Vadehavets største projekt til dato, med medfinansiering fra Nordea-fonden, Naturstyrelsen og de fire Vadehavskommuner samt godt medspil fra de respektive formidlingssteder. Desuden er sekretariatet i 2022 flyttet fra gode kolleger, men efterhånden trange fysiske rammer på Tønninggaard, til større lokaler på den smukke Præstegård på Rømø.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.500.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.400.000
Øvrige indtægter	
Administration, budget og bevilling	12.000
NPV Fokuseret indsats – Ynglefugle	5.250
NPV Vadehavets Vagerlag	55.934

NPV Mobil udstilling	5.000	
NPV Partnerprogram	6.746	
NPV Bæredygtig Turismeudvikling	344	
Øvrige indtægter i alt	85.274	
Indtægter på eksternt finansierede projekter		
NPV Ynglefugle på Esbjerg Havn	-29.438	
NPV FR Ungdomsuddannelser - det åbne laboratorium	-20.491	
NPV FR Lejrskoler	-36.054	
NPV FR Digitalisering af læringsforløb	-113	
NPV FR Code of conduct udvikling	-346	
NPV FR Code of conduct kampagne	44.597	
NPV FR Kompetenceudvikling formidlere og frivillig	13.912	
NPV FR Junior Ranger	5.232	
NPV Interreg 5B Prowad LINK	376.555	
NPV Prædationsprojekt	137.676	
NPV LIFE Watten Sea Birds	39.445	
NPV KLIMAGÅRDEN - Baseline Ribemarsken	149.933	
NPV Kunst, kultur og kobbersnepper	235.482	
NPV FLAG Kammerslusen	50.359	
NPV LAG Mobilt infosted	46.930	
NPV Nationalparksbib	31.000	
NPV Sortterne	89.178	
NPV Vadehavsrevy	90.000	
NPV - NORDEA Velkommen til Nationalpark Vadehavet	3.002.105	
Indtægter på eksternt finansierede projekter i alt	4.225.962	
Indtægter i alt	13.711.236	
Udgifter		
Udviklings- og driftsopgaver		
Ledelse	75.292	
Fællesmøder	163.355	
Personaleaktiviteter	11.267	
Kompetenceudvikling for enheden/området	3.119	
PU(L)S, MUS, TUS, LUS, GRUS	4.783	
AER /AES-bidrag	41.837	
AER /AES-bidrag	56.172	
Betaling til SAM	102.596	
It-koordination	21.526	
Fælles ESDH i NST	3.743	
Uddannelse, kompetenceudvikling og MUS	118.290	
Nationalparkplan & beretning	34.405	
Bestyrelse, råd og udvalg	658.176	
Administration, budget og bevilling	1.554.992	
NPV Nationalparkpartner	104	
NPV Vadehavets Formidlerforum koordination	329	
NPV Projektudvikling Natur	124.939	
NPV Bred indsats - Oversigt over værdifuld og sårbar natur	72.589	
NPV Bred indsats – Græsning	167.967	
NPV Bred indsats - Klæggrave	12.702	
NPV Bred indsats – Vandløb	114.999	
NPV Bred indsats - Mandø - natur, kultur og opleve	26.092	

NPV Juvre Engsø	39.939
NPV Bred indsats - Tøndermarskinitiativet	10.400
NPV Bred indsats – Rømmø	1.456
NPV Fokuseret indsats - Regulering af prædatorer	832
NPV Fokuseret indsats - Særlig natur	129.936
NPV No Fence	61.329
NPV MARSKGÅRDEN - Natur og landbrug i Marsken	2.912
NPV Fokuseret indsats - Ynglefugle	165.260
NPV Fokuseret indsats - Regulering af invasive arter	60.423
NPV Fokuseret indsats - Marint affald og andre initiativer	22.737
NPV Marin Projektudvikling	123.219
NPV KLIMAGÅRDEN - Naturvenlig landbrugsdrift	6.032
NPV Kultur og kulturhistorie - generelt	68.307
NPV Bygningsarven	5.067
NPV Kunst	7.717
NPV Friluftsliv – generelt	416
NPV Code of Conduct	104
NPV Vadehavets Vagerlag	153.246
NPV Sundhedsinitiativer	1.664
NPV Undervisning, forskning, natur- og kulturformidling	310.037
NPV Tønderfestival	78.099
NPV Nationalparkdag	5.530
NPV Samarbejde med Danmarks Nationalparker	173.181
NPV Vadehavets Formidlerforum	24.390
NPV Mitvadehav.dk	387.539
NPV Nationalparkens Forskningsudvalg	80.975
NPV Nationalparkskib	303.475
NPV Mobil udstilling	27.918
NPV Hjemmeside, Facebook, Instagram og nyhedsmail	156.577
NPV Arrangementer og foredrag	45.116
NPV Nationalparkmagasin	377.636
NPV Lokalsamfund, erhverv og turisme – generelt	61.086
NPV Partnerprogram	440.552
NPV Nationalparkprodukter	12.411
NPV Støtte til lokale projekter	38.228
NPV Bæredygtig Turismeudvikling	111.376
NPV Lejrskoler	17.983
NPV Trilateralt vadehavssamarbejde og verdensarv	473.422
NPV Deltagelse i trilaterale fora	97.018
NPV Trilateral uddannelse, formidling og forskning	11.418
NPV Verdensarven	58.010
NPV Evaluering af hele nationalparkens udvikling	4.784
NPV støtte til lokale netværksarb.	-6.000
NPV Bred indsats – Klæggrave	-18.132
NPV Nationalparkdag	50.000
NPV Lokalsamfund, erhverv og turisme - generelt	-25.000
NPV Støtte til lokale projekter	5.910
Udviklings- og driftsopgaver i alt	7.533.809
Eksternt finansierede projekter	
NPV Ynglefugle på Esbjerg Havn	27.150
NPV Prædationsprojekt	402.561
NPV LIFE Watten Sea Birds	58.611
NPV KLIMAGÅRDEN - Baseline Ribemarsken	268.549

NPV Sortterne	125.249	
NPV Kunst, kultur og kobbersnepper	309.203	
NPV Fotodokumentarisk	22.358	
NPV Vadehavsrevy	199.147	
NPV FLAG Kammerslusen	151.331	
NPV LAG Mobilt infosted	95.972	
NPV NORDEA Velkommen til Nationalpark Vadehavet	3.668.612	
NPV Interreg 5B Prowad LINK	803.906	
Eksternt finansierede projekter	6.132.649	
Udgifter til anlæg		
Mobilt infosted - udstillingsvogn	85.590	
Udgifter til anlæg i alt	85.590	
Udgifter i alt	13.752.048	
Årets resultat	-40.812	

Eventuelle anmærkninger:

Opsparing	Kr.	
Primo saldo 2022	6.454.086	
Årets resultat	-40.812	
Saldo pr. 31.12.2022	6.413.274	

Eventuelle anmærkninger:

Deposita	Kr.	
Ingen.		

Hensættelser til tilskud	Kr.	
NPV Græsning	-7.094	
NPV Støtte til lokale netværksarrangementer	-10.000	
NPV Natur og landskab - generelt	-100.000	
NPV Støtte til lokale projekter	-20.000	
Hensættelser tilskud i alt	-137.094	
Skyldigt overarbejde	-55.700	
Skyldige feriepenge	-389.328	
Hensættelser i alt	-582.122	

Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavender og gæld)	Kr.	
NPV LIFE Watten Sea Birds	-29.401	
NPV Kunst, kultur og kobbersnepper	-153.373	
Arbejde udført for fremmed regning, skyldig aktivitet	-182.774	
NPV Interreg 5B Prowad LINK	341.506	
NPV Prædationsprojekt	84.028	
NPV FLAG Kammerslusen	235.637	
NPV LAG Mobilt infosted	46.930	
NPV Sortterne	89.178	
NPV Vadehavsrevy	38.880	
NPV - NORDEA Velkommen til Nationalpark Vadehavet	2.937.030	
Arbejde udført for fremmed regning, tilgodehavende	3.773.189	
Igangværende arbejde for fremmed regning, i alt	3.590.415	

Øvrige balanceposter	Kr.	
Øvrige skyldige omkostninger	-10.295	

Note om eventualforpligtelser:

Ingen.

Note om anlægsaktiver:

Nationalparkfond Vadehavet har pr. 31. december 2022 følgende anlægsaktiver:

Anskaffet 2022 Mobilt infosted – udstillingsvogn 85.590 kr.

Nationalpark Vadehavets skib blev, som tidligere meddelt, færdigt i 2016. Byggeriet påbegyndtes i 2014. Den endelige anskaffelsessum blev 3.845.747 kr.

4.6.5 Skema 4: Nationalpark Skjoldungernes Land

Korte fakta om nationalparken

Nationalpark Skjoldungernes Land blev indviet i marts 2015, og er et 170 km² stort sammenhængende landskab omkring, og sydvest for, Roskilde Fjord. Nationalparken rummer store karakteristiske østdanske løvskove i sit kuperede istids- og morænelandskab, frodig agerjord, samt meget store fredede herregårdsanlæg og -landskaber. Hertil kommer middelalderbyen Roskilde, med verdensarven Roskilde Domkirke.

Ca. 1/3 af nationalparken udgøres af fjorden, som med sine lavvandede arealer og ubeboede øer og holme er en yderst vigtig fuglelokalitet. Visionen for Nationalparken er at være kendt for nyskabende og bæredygtige løsninger inden for natur, landskab, kulturhistorie, friluftsliv, formidling, undervisning, forskning, erhverv og turisme – og på tværs af disse temaer.

Nationalparkfonden beskæftigede ultimo 2022 10 ansatte. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd samt frivillige.

Uddrag fra årsberetning

Nationalparken har i 2022 igangsat reetableringen af to større stenrev, samt et lille formidlingsrev i Roskilde Fjord efter en længere forberedelse heraf. Arbejdet med at fylde 100.000 sten på revet er påbegyndt i december 2022, og forventes fuldført i slutningen af marts 2023. Herefter vil stenrevenes forventede positive betydning for dyre- og planteliv blive fulgt i samarbejde med DCE ved Aarhus Universitet.

I Bidstrupskovene har miljøministeren udpeget et 500 ha stort skovområde til såkaldt naturnationalpark. Det er Naturstyrelsen, der har ansvaret for udvikling og drift af naturnationalparken. Den Danske Naturfond har opkøbt Lerbjergskoven, der grænser op til Bidstrupskovene, og Nationalparken er gået i samarbejde med fonden og kommunen om at lægge en plan for skovens omlægning til at rumme mere vild natur og biodiversitet.

Nationalparken afsluttede i 2022 projektet "Fjordland", der har udviklet greb og strategier for at balancere hensynet til specielt ynglefuglene i fjorden og det blå friluftsliv (f.eks. kajakroere). Der er bl.a. udlagt to flydende øer i form af tømmerflåder med bivuakker, som kajakroere kan benytte som alternativ til at gå i land på øer og holme, hvor fuglelivet er sårbart. I 2022 har der også været gennemført to omfattende affaldsindsamlinger i og langs Roskilde Fjord med deltagelse af over 700 frivillige.

Ved og i slusehuset ved Kattinge Værk er med støtte fra Villumfonden etableret et stort uden-dørs læringsrum, hvor besøgende og skoleklasser kan gennemføre aktiviteter med kystkultur, fjordnatur, landskaber og sejlads i en legende og afprøvende ramme. Læringsrummene inkluderer bl.a. faciliteter til at eksperimentere med vandkraft og egnstypiske klinkbyggede joller, bygget af Vikingeskibsmuseet.

Nationalparken har med støtte fra Nordeafonden og i samarbejde med en IT-leverandør gennemført en modernisering og transformation af hjemmesiden "Skoven i Skolen", der er den landsdækkende platform for materialer og vejledninger til at rykke skoleklasse-undervisningen i folkeskolen ud i naturen.

Nationalparken har i 2022 arrangeret og gennemført 215 Skjoldunge-ekspeditioner med skoleklasser i samarbejde med bl.a. Roskilde Oplevelseshavn, Vikingeskibsmuseet, Boserupgård Naturcenter og eksterne naturvejledere.

Nationalparken udvikler sammen med Destination Fjordlandet og Aalborg Universitet koncept for cykelturisme i nationalparken – med støtte fra Erhvervsfremmebestyrelsen. I 2022 har Aalborg Universitet udpeget forslag til knudepunkter for cykelturismen.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.500.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.400.000
Øvrige indtægter	
Administration, budget og bevilling	306
NPS Genopretning af stenrev	200.000
NPS Kunst i Nationalparken	50.000
NPS Eksisterende stier og ruter	214.330
NPS Arrangementer og formidlingstiltag	1.400
NPS Undervisningsmaterialer og –tilbud	2.400
NPS Skibby Aktive	164.316
NPS Istidsruten	1.282
NPS SIS drift	101.274
NPS Læring i naturen: Kurser for lærere/pædagoger	25.000
NPS - Roskilde - kildernes by	206
Øvrige indtægter i alt	760.514
Indtægter på eksternt finansierede projekter	
NPS Kultur- og kunststrategi	776.338
NPS Naturfagsindsats Frederikssund Kommune	71.461
NPS Fjordland – Projektledelse	112.394
NPS Bliv Skjoldunge	301.007
NPS Affaldsfri Roskilde Fjord 2020	59.880
NPS – Affaldsfri Fjord 2021	-6.295
NPS SIS Omlægning og udvikling	1.880.713
NPS SIS Grønne Undervisningsmaterialer	498
NPS SIS Fler' naturbørn Mer' natur	3.161
NPS Forberede storskala naturprojekt	164.016
NPS Bedre adgang og mobilitet på cykel i NPS	57.949
NPS Affaldsfri Fjord 2022	263.353
NPS Blå Klasseværelser ved Slusehuset	536.852
NPS – Trædesten i Nationalpark Skjoldungernes Land	33.736
Indtægter på eksternt finansierede projekter i alt	4.255.063
Indtægter i alt	14.415.577
Udgifter	
Udviklings- og driftsopgaver	
Personaleaktiviteter	10.893
AER /AES-bidrag	93.643
Betaling til SAM	90.090

Nationalparkplan & beretning	243.178
Bestyrelse, råd og udvalg	413.709
Administration, budget og bevilling	1.328.893
NPS Kommunikation, formidling og PR	206.113
NPS Udvikling og samarbejde	1.027.662
NPS Supplerende registreringer og naturovervågning	72.074
NPS Informere om tilskud til naturpleje	6.621
NPS Fremme pleje af værdifulde naturområder	223.457
NPS Genopretning af stenrev	643.742
NPS Informere om adgangsreglerne på fjorden	1.452
NPS Undersøge tilbagegang for ynglefuglene v. fjorden	46.134
NPS Forvaltningsplaner for udvalgte arter	62.390
NPS Større naturgenopretningsprojekter	54.171
NPS Mindre naturgenopretningsprojekter	222.030
NPS Trædesten og spredningskorridorer	22.658
NPS Invasive arter og problemarter	82
NPS Landskabsprojekter	1.709
NPS Selsø som destination	325.267
NPS Kunst i Nationalparken	155.446
NPS Fysisk kulturarvsprojekter	76.754
NPS Mands Minde	1.282
NPS Mennesker med funktionsnedsættelser	5.630
NPS Kortlægning og monitorering af friluftsliv	2.989
NPS Konfliktforebyggelse	14.652
NPS Eksisterende stier og ruter	808.987
NPS Nationalpark-kanoer	72
NPS Grejbanker	4.138
NPS Kommunikationsplan	12.240
NPS Trykt informationsmateriale	115.787
NPS Digitale medier	132.143
NPS Samarbejdsforum og formidlerkorps	29.520
NPS Frivillig i nationalparken	427
NPS Arrangementer og formidlingstiltag	267.980
NPS Naturvejledning og -formidling	905.259
NPS Fysiske formidlingselementer	32.721
NPS Vinduer, porte og knudepunkter	283.169
NPS Undervisningsmaterialer og -tilbud	62.788
NPS Skibby Aktive	186.290
NPS Nationalparkmagasin	694.020
NPS Turismestrategi og -identitet	19.825
NPS Turismepakker og -produkter	1.709
NPS Undersøgelse af flagskibsprojekter	3.161
NPS Istidsruten	1.282
NPS POP-UP-beds	360
NPS Rutesejlads på Fjorden	17.121
NPS Naturværdier Ledreborg Gods	34.747
NPS Tjenestebil Mitsubishi L200	26.782
NPS SIS drift	162.875
NPS Læring i naturen: Kurser for lærere/pædagoger	25.844
NPKN - Formidling til lokalbefolkning og besøgende	1.500

NPS Lerbjergskoven	241.847	
NPS - Roskilde - kildernes by	384	
Udviklings- og driftsopgaver i alt	9.425.699	
Eksternt finansierede projekter		
NPS Kultur- og kunststrategi	1.069.694	
NPS Naturfagsindsats Frederikssund Kommune	104.782	
NPS Fjordland – Projektledelse	3.417	
NPS Fjordland – Mennesker	59.274	
NPS Fjordland – Steder	95.295	
NPS Fjordland – Viden	47.572	
NPS Fjordland NMR	18.335	
NPS Bliv Skjoldunge	758.212	
NPS SIS Omlægning og udvikling	1.880.713	
NPS SIS Grønne Undervisningsmaterialer	498	
NPS SIS Fler' naturbørn Mer' natur	3.161	
NPS Forberede storskala naturprojekt	703.637	
NPS Bedre adgang og mobilitet på cykel i NPS	151.698	
NPS Affaldsfri Fjord 2022	283.176	
NPS Blå Klasseværelser ved Slusehuset	623.522	
NPS – Trædesten i Nationalpark Skjoldungernes Land	37.484	
Eksternt finansierede projekter	5.840.470	
Udgifter til anlæg		
Bådebro*	87.900	
Isefjord-jolle	150.000	
Klinkbyggede joller rate 1*	162.226	
Tømmerflåde med foldetag*	75.000	
Stampemølle/vandmølle*	92.500	
Udgifter til anlæg i alt	567.626	
Udgifter i alt	15.833.795	
Årets resultat (Indtægter - udgifter)	-1.418.218	

*Anlæggene er delvist donerede. Den donerede andel udgør i alt ca. 333.000 kr. Beløbet er fejlagtigt ikke optaget som indtægt og tilgodehavende i 2022-regnskabet. Dette korrigeres i 2023.

På grund af for sen fremsendelse af regning fra underleverandør til det eksternt finansierede projekt Skoven i Skolen 3.0 bliver en udgift og en modsvarende indtægt på 1.028.000 kr., der egentlig vedrører arbejde i 2022, først bogført i 2023.

Opsparing	Kr.	
Primo saldo 2022	2.179.091	
Årets resultat	-1.418.218	
Saldo pr. 31.12.2022	760.873	

Deposita	Kr.	
Depositum lejemaal	94.459	

Hensættelser	Kr.	
Forvaltningsplaner for hasselmus	-70.920	
Immateriel kulturarv (noder gamle egnsmelodier)	-42.000	
Skyldigt overarbejde	-12.572	
Skyldige feriepenge	-427.708	
Hensættelser i alt	-553.200	

Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavender og gæld)	Kr.	
Tilgodehavender:		
NPS Kultur- og kunststrategi	341.461	
NPS Inden for 10 minutter	12.187	
NPS Bliv Skjoldunge	1.000.000	
NPS SIS Omlægning og udvikling	1.884.826	
NPS SIS Grønne Undervisningsmaterialer	499	
NPS SIS Fler' naturbørn Mer' natur	3.161	
NPS Forberede storskala naturprojekt	800.000	
NPS Bedre adgang og mobilitet på cykel i NPS	69.120	
NPS Blå Klasseværelser ved Slusehuset	536.853	
Tilgodehavender i alt	4.648.107	
Gæld:		
NPS Naturfagsindsats Frederikssund Kommune	-349.789	
NPS Fjordland - Projektledelse	-8.832	
NPS Istidsruten	-56.089	
NPS Istidsruten - Landmarks og lokationer	-90.722	
NPS Affaldsfri Fjord 2022	-3.146	
NPS - Roskilde - kildernes by	-33.674	
NPS – Trædesten i Nationalpark Skjoldungernes Land	-341.264	
Gæld i alt	-883.516	
Igangværende arbejde for fremmed regning i alt	3.764.591	
Øvrige balanceposter	Kr.	
Skyldige omkostninger	-11.087	
Andre tilgodehavender	800	
Øvrige balanceposter i alt	-10.287	

Note om eventualforpligtelser:

Ingen.

Note om anlægsaktiver:

Nationalparkfond Skjoldungernes Land har pr. 31. december 2022 følgende anlægsaktiver:

Nationalparkbil Mitsubishi L200 (anskaffet 2020)	240.000	
Anlægsudgifter 2022:		
Bådebro*	87.900	
Isefjord-jolle	150.000	
Klinkbyggede joller rate 1 *	162.226	
Tømmerflåde med foldetag*	75.000	
Stampemølle/vandmølle*	92.500	

*Anlæggene er delvist donerede. Den donerede andel udgør i alt ca. 333.000 kr.

4.6.6 Skema 5: Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Korte fakta om nationalparken

Nationalpark Kongernes Nordsjælland blev indviet den 29. maj 2018 som Danmarks femte nationalpark. Nationalparken er med sine 263 km² den næststørste nationalpark i Danmark. Over 70 % af nationalparken udgøres af Natura 2000-områder, og ca. halvdelen er skov, hvoraf 90 % er udlagt til biodiversitetsformål. En af Danmarks største skove, Gribskov, og landets to største søer, Arresø og Esrum Sø, er en del af nationalparken sammen med hele to UNESCO verdensarvssteder: Kronborg og Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland. 82 % af nationalparkens areal er ejet af staten, 14 % af private lodsejere og 4 % af de fem kommuner i nationalparken.

Nationalparkfonden beskæftigede ultimo 2022 5 fuldtidsansatte samt en studenter-medhjælper. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd, samt øvrige frivillige.

Uddrag fra årsberetning:

Nationalparkfonden har i 2022 arbejdet videre med igangværende projekter og påbegyndt en lang række nye projekter, der alle bidrager til at opfylde nationalparkens bekendtgørelse.

I årets løb har naturprojekternes fokus især været at skabe større sammenhæng i naturen, bidrage med flere levesteder for særlige og sårbare arter og at opnå bedre viden om naturen i nationalparken. Det har blandt andet ført til udgravning eller oprensning af 16 vandhuller i samarbejde med private lodsejere og kommuner, en forskningsbaseret rapport, der kortlægger vejbarrierer for oddere i nationalparken og 120 mursejlerkasser opsat på offentlige bygninger i nationalparken.

På den kulturhistoriske front har nationalparkfonden haft særlig fokus på at pleje, undersøge og formidle kulturspor i skovene og arbejde med den helt særlige industri-historie, der knytter sig til nationalparken.

Arbejdet med friluftslivet har særligt været med tilgængelighed og lokal inddragelse som omdrejningspunkt. Mens et projekt har arbejdet med at gøre det nemmere for personer med funktionsnedsættelser at komme ud og opleve friluftslivet i nationalparken, har et andet fokuseret på inddragelse af lokale borgere i udviklingen af Naturnationalpark Hellebæk Skov og Teglstrup Hegn. Derudover har nationalparken i samarbejde med Naturstyrelsen lavet en temasti, der fører gennem landskaber i Hornbæk Plantage, og hvor nye skilte fortæller historier om isens og sandflugtens spor i landskabet.

Der har i 2022 været fuld fart på formidlingsfronten, og nationalparken har arbejdet med en bred vifte af projekter både ude i landskabet og i det digitale univers. 40 skoleklasser fik fornøjelsen af at deltage i projektet "Kongernes Bioblitz", der skiftede klasselokalerne ud med naturen, og åbnede elevernes øjne for biodiversitet. Nationalparken har i 2022 arbejdet videre med det flerårige projekt, der på sigt munder ud i et 'centralt besøgscenter' i forbindelse med Esrum Kloster og Møllegård, ligesom de kommunale info-steder fortsat har været under udvikling.

Slutteligt har der været arbejdet med lokalsamfundet i nationalparken. I 2022 er netværket af engagerede partnere blevet udvidet, og der har været særligt fokus på inddragelse af lokale borgere og lodsejere - store som små. Hvad der har fyldt særlig meget på dette område i 2022 har været den første runde af Nationalparkpuljen, der bevilligede 906.717 kr. til lokale projekter. Blandt de mange ansøgere kunne 14 foreninger og lodsejere sætte gang i projektsejlene med puljetilskud i ryggen.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.500.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.400.000
Øvrige indtægter	
Formidling til lokalbefolkning og besøgende	13.010
Undervisning til børn og unge	16.000
Øvrige indtægter i alt	29.010
Eksternt finansierede projekter	
Ingen	0
Indtægter i alt	9.429.010
Udgifter	
Udviklings- og driftsopgaver	
Nationalparkplan & beretning	129.539
Bestyrelse, råd og udvalg	625.383
Administration, budget og bevilling	1.459.117
Biologisk mangf. lysåben natur, vandløb og søer	1.622.998
Biologisk mangfoldighed i skovene	43.912
Bedre levesteder for særlige sårbare arter	289.973
Ny natur	109.132
Mere viden om naturen	364.550
Bevare, pleje, istandsætte fysisk kulturarv	645.130
Den levende kulturarv	61.025
Mere viden om kulturarven	84.234
Ale ud i det fri	291.233
Hensynsfuldt friluftsliv	227.907
Anlæg og faciliteter til friluftslivet	300.627
Bevare, synliggøre, geologiske værdier og landskaber	397.300
Øget viden om naturhistorie, geologi og landskab	63.856
Strategi for formidling og besøgscentre	411.475
Formidling til lokalbefolkning og besøgende	1.039.821
Undervisning til børn og unge	263.622
Forskning og evaluering	1.800
Frivillighed og forankring	971.394
Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling	151.478
Bæredygtig turisme og lokale produkter	34.629
Sammenhæng i nationalparken	1.125
Udvikling af nye projekter i nationalparken	4.501
Udviklings- og driftsopgaver i alt	9.595.761
Eksternt finansierede projekter	
Ingen	0
Udgifter i alt	9.595.761

Årets resultat	-166.751	
<i>Eventuelle anmærkninger: Der har været fordelt for meget løn på de enkelte opgaver (pga. for høj timesats). Der er totalt fordelt 169.000 kr. for meget, som i årsrapporten er modregnet i posten Administration, budget og bevilling (ingen betydning for det samlede regnskab). Administration, budget og bevilling er nedskrevet med 169.000 kr. i årsrapporten (korrektion til fordelt løn). Dette har ikke betydning for det samlede resultat.</i>		
Opsparing		
Primo saldo 2022	10.070.840	
Årets resultat	-166.751	
Saldo pr. 31.12.2022	9.904.089	
Deposita		
Husleje vedr. lejemålet Klostergade 12A, 1. sal, 3230 Gærsted	26.520	
Hensættelser		
Hensættelser til reetablering af lejemål i forbindelse med fraflytning	-50.000	
Hensættelser vedr. afgivne tilsagn (nationalparkpulje)	-112.500	
Skyldige feriepenge	-160.784	
Hensættelser i alt	-323.284	
Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavender og gæld)		
Ingen	0	
Øvrige balanceposter		
Skyldige omkostninger	-6.329	
Andre tilgodehavender	0	
Øvrige balanceposter i alt	-6.329	

Note om eventualforpligtelser:

Ingen.

Note om anlægsaktiver:

Ingen.

Naturstyrelsen
Årsrapport 2022

Miljøministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

www.mim.dk